

HEISLER ANDRÁS

HIDAK

Ha majd egyszer mindenki rájön, hogy nincs mód elválasztani a magyart a zsidótól, nem lehet többé magyar antiszemita lenni. Az ENSZ-ről, a Fradiról és Szalóki Ágiról.

A nagy chászid mester, a breszlvi Náchmán rabbi szerint az egész világ egy keskeny híd. Keskeny hídon jár-

1944-ben pedig zsidókat mentett, sok száz embernek próbált segíteni, majd lebukott, és a nyilasok 1945 februárjában, Budapest ostromának utolsó napjaiban meggyilkolták. Aki a maga életét áldozza azért, hogy másoknak esélyt adjon élni, az, nincs vita, igaz ember, „szent”. Nem elvárható, de aki mégis megteszi ezt, talán

ellen lép fel a nemzetközi porondon, akkor a magyar társadalmat is védi, ahogy most is tette a külügy az ENSZ-ben, amikor – ismét közösen a Zsidó Világkongresszussal – új, egységes fellépést kezdeményezett a szervezet Emberi Jogi Tanácsánál a bal- és a jobboldalról egyszerre fenyegető antiszemitizmus ellen. A körülöttünk lévő világ gyorsan változik. A hagyományos baloldal meggyengült Európában, a történelmi szociáldemokrácia egyre hanyatlak. A helyébe erős új baloldali mozgalmak lépnek, vissza akarnak térni a jóléti államhoz, ami sokaknak lehet vonzó, külpolitikájuk viszont harcosan Izrael-ellenes. A szélsőjobb megizmosodott mutációja pedig Európa-szerte Izrael-barát politikát hirdet, miközben nem szabadult meg a hagyományos rasszizmustól, antiszemitizmustól sem. Sokfrontos küzdelem ez, amelyben most segíteni tudunk, a Mazsihisz hidat tudott képezni a magyar diplomácia és a zsidóság nemzetközi diplomáciájának nem hivatalos csúcsszerve, a Zsidó Világkongresszus között.

Az összekapcsolódásról szól idén a Zsidó Kulturális Fesztivál is. A művészet – lényege szerint – sohasem tartozhat teljesen egy kultúrához, sőt egyetlen kultúra sem tartozhat kizárólag „önmagához”, minden újabb megszólalás, minden hang bonyolult kölcsönhatások lánca: a zene erre a legkiválóbb példa, és idén a fesztivál erről, a népzenei összefonódásáról is szól majd. Közép-Európában a zsidó népzene mindig is könnyen kapcsolódott az egymással rokon helyi népzeneihez. Tanú lesz mindezen a fellépők közül Palya Bea, Szalóki Ági és Malek Andrea, a Budapest Klezmer Band műsora.

Kultúrák találkozásából született meg Budapest önkifejezéseként a bárzongorálás és a kuplé is, „magas” és „alacsony” kulturális hatások keresztezési pontján, ezt tanulhatjuk majd meg Müller Péter Sziámi Seress Rezső-estjéből.

Budapest tömegszórakozása, tömegkultúrája, a Fradi, az MTK, a Szomorú vasárnap (reméltük, a meccs napja nem lesz szomorú) mind a miénk, zsidó és nem zsidó magyaroké egyszerre. A Mazsihisz kulturális és diplomáciai küldetése közreműködni abban, hogy ez a sokszínűség mindnyájunk számára újra és újra megtapasztalhatóvá váljék.

(A cikk a Magyar Narancsban jelent meg.)

Két hídépítő: Kubatov Gábor, a Ferencváros és Heisler András, a Mazsihisz elnöke

ni mindig kockázatos, minden lépésünkhöz bízalomra van szükség. Bízhatunk a Világ Terejtőjében, de közben bízunk kell magunkban és másokban is. A bízalom sokszor oktalán, mindig megelőlegezett, de nélkülözhetetlen a hétköznapi élet minden döntéséhez. Az antiszemitizmus elleni küzdelem is, bárhogyan csináljuk, csak a bízalom hídjainak építésével lehetséges.

Az új Mazsihisz, amelyen dolgozunk, „a változó világra nyitott zsidóság” éppen ezért nem bezárkózni akar, hanem összekötni. Három virtuális hídépítés története is zajlik a napokban nálunk.

Nemrégiben Pestre jött Izrael legreggebbi, legnagyobb és legtöbb bajnokságot nyert focicsapata, a Maccabi Tel-Aviv, hogy a legnépszerűbb magyar klubcsapattal, a Fradival selejtezőmeccset játsszon. Nem példátlan, hogy két eltérő ország rivális csapatainak közös múltja van, és Izrael ebben a tekintetben különleges ország, hiszen nem sok olyan hely van a világon, amellyel ne volna közös múltja. A modern Magyarország, azon belül is a világvárossá váló Budapest története elválaszthatatlan mind a Fradi történetétől, mind pedig a magyar zsidóság történetétől. Sváb és zsidó magyarok integrációs törekvéseinek volt eszköze, identitást kínáló felülete a labdarúgás is, de maga az MTK–FTC-rivalizálás is, mindezek sokszor szomorú társadalomtörténetével együtt. A közös történet egyik metszéspontjában Tóth „Potya” István, az egykori válogatott ferencvárosi labdarúgó és edző személye áll – jutott eszébe a Zsidó Világkongresszus (WJC) szakértőinek. Tóth öt éven át volt a Fradi edzője, hazai és nemzetközi kupákat nyert a 20-as években,

nem is emberi normák szerint cselekszik. Soha nem tudhatjuk, kiből válik igaz ember, diplomatából, egyházi vezetőből, házimesterből vagy egy sportolóból, mivel mindez kivételes és kiszámíthatatlan.

A Mazsihisz tenni akar azért, hogy a Fradi életének hangsúlyosabb része legyen ez a kivételes történet. Fel kellett ismerni, hogy a Fradi története és a magyar zsidóság keresztlükakul átjárja egymást. Hogy nincs két vagy három magyar történelem. Történelem csak egy van, az, amelyik közös, a Fradi-ultráktól a Mazsihiszig. Ahhoz, hogy ne essünk le mind ama „keskeny hídról” a semmibe, a Fradi minden igazi szurkolójának büszkének kell lennie Tóth Potya Istvánra. A meccsre kifutó játékosok közötti gyerekek majd Tóth István arcképével a pólójukon mennek fel a pályára, így emlékezik közösen a Fradi és a Mazsihisz arra, hogy van a Maccabi Tel-Avivnak és a Fradinak közös története, hogy Magyarország és Izrael múltja sok ponton közös.

Ha nincs határ, nincs merev választóvonal a zsidó és nem zsidó magyarok története között, a magyar diplomácia pedig az antiszemitizmus

MEGHÍVÓ

2018. szeptember 2-án, vasárnap, délelőtt 9.30 órakor a Rákoskeresztúri temetőnkben (Budapest X., Kozma u. 6.) a mártíremlékműnél, utána az ismeretlen munkaszolgálatos emlékművénél gyászmemoriaművészt tartunk mártírhalált halt drága hittelvéreink emlékére.

A kegyeletos ünnepségen Gordon Gábor, az Élet Menete Alapítvány kuratóriumának elnöke köszönti az emlékező közönséget.

Az emlékbeszédet dr. Róna Tamás főrabbi tartja.

A kántori funkciót Nógrádi Gergely főkantor látja el.

A megemlékezésre tisztelettel meghívjuk hittelvéreinket, és megjelenésükre számítunk.

Budapesti Zsidó Hitközség
Chevra Osztálya

Orbán Viktort dicsérte az izraeli nagykövet

A két ország gazdasági, politikai és stratégiai együttműködése minden korábbinál szorosabb. Magyarország és Izrael szövetségesek, partnerek és barátok – fogalmazott Joszi Amrani.

Orbán Viktor miniszterelnöksége óta először tett látogatást Izraelben, ahol Benjámin Netanjahuval találkozott. Ennek apropóján készített az utazás előtt interjút Izrael budapesti nagykövetével, Joszi Amranival az egyre szorosabbra fűződő magyar–izraeli kapcsolatokról az atv.hu.

Nagyon hálás vagyok Magyarországnak támogatásáért. Önöknek magyar-ként pedig büszkének kell lenniük a morális kiállásért, a vezetésért és a bátorságért, amit a kormányuk és diplomatáik mutatnak a különböző nemzetközi fórumokon. Nem könnyű számkivetettnek lenni, főleg ha ennek nincs semmilyen alapja. De milyen alapon rekesztik ki Izraelt? – mondta a nagykövet.

A nemzetközi médiában sokszor még mindig úgy beszélnek Kelet-Európáról, vagy konkrétan Magyarországról, mint az antiszemitizmus melegágyáról. Ön mit tapasztal munkája során a helyi zsidó közösségekben? – kérdezték Amranitól.

Ha az ember megnézi a felméréseket, a számok magukért beszélnek. Az antiszemita megnyilvánulások közül egyet sem Magyarországról jelentenek. Ellenben napi szinten érkeznek hírek antiszemita incidensekről nagyon nyílt gondolkodású, liberális európai országokból. Szabad és demokratikus országokból, ahol a zsidók mégsem érzik magukat biztonságban. Ezeknek a támadásoknak a száma a legjobb bizonyíték erre. De Magyarországon nem ez a helyzet. Nézzük meg a tényeket, több mint negyedmillió izraeli turista jár ide, akik biztonságban érzik magukat. Közép-Európa legnagyobb zsidó közössége él itt, az én információim szerint ők is biztonságban élnek. Ebben az országban újjászületett a zsidó élet a kórházakban, a zsinagógák felújításában, a zsidó kultúrában. Ez mind tiszteletet, elfogadást, integrációt mutat a zsidók felé. Hallom Orbán Viktort, hallom Szijjártó külügyminisztert, vagy a találkozóim során többeket, ahogy őszintén beszélnek ennek az országnak a zsidó-keresztény örökségéről, Európa örökségéről. Ez nem antiszemitizmus.

A nagykövetet kérdezték arról is, hogy mi a véleménye Orbán Viktor izraeli látogatásáról.

A találkozónak megvolt a saját dinamikája, a két vezető nagyon közeli barát, nincs szükségük kerítőre. Aki ott volt a budapesti megbeszélésen, tudja, hogy amint találkoznak, azonnal megvan a kémia, és a dolgok mennek előre. Órákig képesek kettesben beszélgetni. A mostani találkozón a globális stratégiai kihívásokról egyeztettek, amikkel Magyarország és Izrael találja magát szemben. Arról beszéltek, hogyan tudnánk ezeken a területeken együttműködni, és biztos vagyok benne, hogy amint megtalálták ezeket a módokat, a kapcsolataink újabb szintre léphetnek majd – fejtette ki véleményét Amrani.

Biztonságban

Orbán Viktor izraeli látogatása során találkozott többek között Benjámin Netanjahu miniszterelnökkel, Reuven Rivlin államfővel (képünkön), felkereste a Jad Vasemet, ahol koszorút helyezett el és fát ültetett. Ellátogatott a Siratófalhoz, megbeszélést folytatott David Lau askenázi főrabbiival, s vendéglátóit biztosította arról, hogy a magyarországi zsidóság – mint valamennyi magyar ember – a kormány védelme alatt áll.

EGYÜTT AZ IGAZI!

Közeledik az év egyik legkülönlegesebb művészeti rendezvénye, az idén 21. alkalommal – augusztus 26. és szeptember 2. között – megvalósuló Zsidó Kulturális Fesztivál.

Ezt megelőzően hagyományosan sajtótájékoztatóra került sor, melynek házigazdája, programismertetője *Deák Andrea* művészeti és kommunikációs menedzser volt.

Miután köszöntötte a BZSH-Mazsihisz vezetőit, a művészeket, az írott és elektronikus sajtó képviselőit, beszélt a Fesztivál kiemelt helyszíneiről, az ott megrendezendő eseményekről. A teljesség igénye nélkül, Közép-Európa legimpozánsabb és legnagyobb zsinagógája, a Dohány utcai ad otthont például a Budapest Klezmer Band koncertjének, velük lép fel a Barcelona Gipsy Balkan Orchestra, hazai sztárvendégekkel.

A Hegedűs Gyula utcai templom zenei eseményeinek egyike is nagy érdeklődésre tarthat számot, ott hallhatjuk többek között *Bíró Eszter*, *Falusi Mariann*t és *Bodrogi Évát* is.

A patinás Goldmark Teremben is számos programot rendeznek. Ezek egyike *Csordás Klára* operaénekes és *Harazdy Miklós* zongoraművész fellépése, ők zsidó szerzők műveit adják elő Mendelssohntól Gershwinig.

Az Uránia Nemzeti Filmszínház, mely évek óta szintén a Fesztivál helyszínei közé tartozik, rendhagyó produkciónak ad teret, *Korcsolán Orsolya* hegedűművész amerikai filmzenei válogatása nyomán Hollywood elevenedhet meg.

Ingyenes programok: a Ráday utcai 2B-ben *Parti Nagy Lajos* nyitja meg *Féner Tamás* Jákob leírása című fotókiállítását, a Bálint Házban könyvbemutatók lesznek, s ott láthatjuk a Dzserba szigete tárlatát az arab világ utolsó zsidó közösségéről.

Az igényes és részletes ismertetést követően elsőként *Ács Tamás*, a

ZSIDÓ KULTURÁLIS FESZTIVÁL

2018. aug. 26. - szept. 2.

BZSH elnöke üdvözölte a megjelenőket, beszélt hagyományról, színes és gazdag programokra és különleges helyszínekre hívta fel a figyelmet, majd hangsúlyozta: ez az esemény kiemelkedik a nyári fesztiválok sorából, elválaszthatatlan része a magyar kultúrának.

Heisler András Mazsihisz-elnök kultúrák szimbiózisának apostrofálta a Fesztivált, a közös fellépések pedig egymás fejlesztéséhez járulnak hozzá.

Az elnök vidéki színhelyeket sorolt, köztük a frissen alakult szentendrei hitközséget. Kiemelte azt is, hogy az egyhetes eseménysorozat követően a Spinoza Kávéház és Színház fesztiválprogramja következik, így majd egy hónapos rendezvénnyé válik a Zsidó Kulturális Fesztivál.

Sándor Anna (Spinoza, művészeti igazgató) tájékoztatót: három hét során mintegy nyolcvan fellépő ad műsort, sok új program színesíti a palettát, előadások, beszélgetések és filmek váltogatják egymást.

Jávori Ferenc Fegya kifejtette, az ő életüknek szerves része a Fesztivál, és általában a nyitóprogram kapcsolódik hozzájuk. Szólt repertoárjuk világot bejárta darabjairól is, majd igazi meglepetést ígért azoknak, akik jegyet váltanak előadásukra.

20 éves a Sabbathsong klezmer-

csapat. Vezetője, *Masa Tamás* elmondta, együttesük zárószámként jelenik meg. Most sztárvendégükkel, *Nyári Károllyal* és zenekarával lépnek színpadra, néhány zsidó számmal is kirukkolva, miután dédelgett álmuk volt a Dohány-zsinagógabeli fellépés lehetősége.

Malek Andrea és *Jáger Bandi* két éve játszanak együtt, jelent már meg lemezük, és készülöben a második, melynek szövegét *Müller Péter Szíámi* írta.

Rubin Eszter Bagel című könyve alapján – a Terminál Workhouse társulat felolvasószínházi előadása kapcsán – ígért remek szórakozást és tartalmas időtöltést.

Veres Móni és *Takács Nikolas* jelezte, hogy méltóképpen interpretálják-hangszerelik az elhangzó számokat.

Müller Péter Szíámi elmondta: sok szállal kötődik a Fesztivál eseményeihez, majd a rendezésében előadott darabokról, sikereiről beszélt.

Korcsolán Orsolya meghatva említette, mennyi mindent jelent neki ez a helyszín, már 12 évesen Goldmark-kompozíciót játszott itt.

Csermák Zoltán a programjukat ismertette, melyben vetítés, könyvbemutató és számos meglepetés is szerepel majd a Bálint Házban.

Bíró Eszter szólt arról, mennyi gyermekkori élmény fűzi a Goldmark Teremhez, majd a produkciójuk különleges hangzásvilágát s több műfaj megjelenítését emelte ki.

Bauer Andrea a „nehéz dallamoktól a jazz lélektani hatásáig” témát fejtette ki, remek estét ígérve.

Végül *Fellegi Balázs* két produkcióját érdekességét taglalta.

Zárómondatokat a Mazsihisz elnöke mondott, majd büféasztal állt a résztvevők rendelkezésére, s lehetőség nyílt interjúk, fotók készítésére is.

Az Új Élet következő számában a mindenre kiterjedő, részletes programot olvashatják. Most álljon itt befejezésül *Jávori Ferenc Fegya* egyik mondata: „Mindenkinek nagyon örülök, hogy itt vagyok.”

-gjuli-

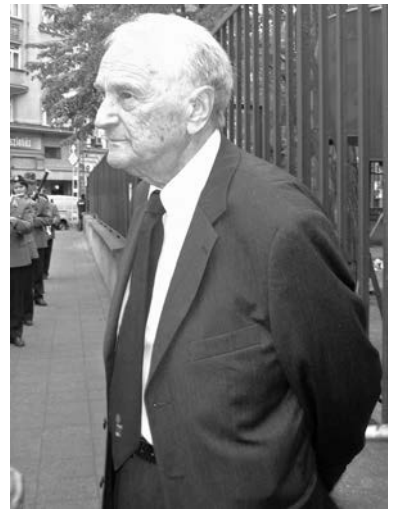
– **Kerecsényi Zoltánt**, lapunk külsős munkatársát, pápai önkormányzati képviselőt, a helyi városbarát egyesület ügyvivőjét ünnepélyes keretek között Podmaniczky-díjjal tüntették ki. Gratulálunk!

– **Kártya!** Sok szeretettel várjuk kártyázni tudó partnereinket a Hegedűs-zsinagóga klubtermébe hétfőtől csütörtökig 13.30 és 16.30 között. Jelentkezés: (06-1) 349-3120 vagy 06-30-638-6712.

Szepesi György halálára

Nekünk, akik még hallgattuk őt fénykorában, ő volt „a” Szepesi. Hol volt még a televízió? Amikor a tévé beköltözött otthonunkba, a meccsek alatt levettük a hangot, és rádióan őt hallgattuk. Ekkor győződhettünk meg egyedülálló képességéről, briliáns tehetségéről. Tudniillik az eredeti közvetítő az unalmas mérkőzést unalmasan is közvetítette. Szepesi „szepesis” lelkesedéssel, szinte extázisban adott hírt az ugyanezen a pályán törtétekről. Nála minden közvetítés élvezetes volt.

Hosszú élete alatt, mint minden hasonló korú, megélt mindent, és annak az ellenkezőjét is. 96 évesen távozott. Az Aranycsapat utolsó tagja volt.

A Bethlen téri munkaszolgálatos-emlékmű felavatásán (2009)

Jelentősen emelkedik jövő évtől a holokauszt túlélők járadéka

A Claims Conference és a német kormány új megállapodása szerint több mint ötven százalékkal kapnak majd több járadékot a holokauszt túlélői az elkövetkezendő három évben. A rejtőzködni kényszerült gyerektúlélők támogatása is megváltozik.

A német kormány úgy döntött, hogy 75 millió euróval (24,4 milliárd forinttal) megemeli a holokauszt-túlélők szociális juttatásainak támogatását. Ezzel a túlélők segélyezésével foglalkozó Claims Conference közleménye szerint a Németország által erre a célra szánt összeg 2019-re eléri a 480 millió eurót (155,8 milliárd forintot).

Az amerikai székhelyű Claims Conference és a német kormány képviselői a napokban folytattak tárgyalásokat Washingtonban, ahol a német tisztviselők ellátogattak a helyi holokausztmúzeumba és túlélők személyes élményeit hallgatták meg. *Julius Berman*, a Claims Conference elnöke szerint a tárgyalásokon biztosított juttatások jelentős növekedése

lehetővé teszi, hogy a zsidó túlélők a jövőben több támogatásban részesüljenek.

Ennek következményeként az 55 ezer közép- és kelet-európai holokauszt-túlélő járadéka 53,6 százalékkal fog emelkedni az elkövetkezendő három évben. Így az emelést követően a magyarországi túlélők is az eddigi 352 euró (114.250 forint) helyett 541 eurót (175.600 forintot) fognak kézhez kapni. Az első emelés 2019. január elsejével várható, ekkor 415 euróra (134.700 forint) növekszik a járandóság összege.

További változás, hogy most már azok számára is elérhetővé válik majd a Claims Conference gyermek-túlélők segélyezési alapja, a Child Survivor Fund, akik gyerekként legalább négy hónapot voltak kénytelenek rejtőzködni vagy hamis személyazonossággal eltölteni a holokauszt idején. Eddig ez a minimális időszak hat hónapban volt meghatározva.

Kibic

Heisler: Schmidt személye nem garancia a hitelességre

A Mazsihisznek egyelőre nincs hivatalos információja azzal az értesüléssel kapcsolatban, miszerint Schmidt Mária lesz a Sorsok Háza és a Páva utcai Holokauszt Emléközpont igazgatója, nyilatkozta Heisler András lapunknak, de figyelemmel kísérik a fejleményeket, és ha szükségesnek látják, érdekképviselői munkájukat az ügyben.

A Mazsihisz elnöke elmondta, a szervezet a Sorsok Házával kapcsolatban korábban kialakított véleményén nem változtatott. Szeretnének garanciákat kapni arra, hogy az intézmény üzenete hiteles történelmi képet fog nyújtani.

„A holokausztot mi egy sokéves folyamatnak tekintjük, ami nem a német megszállással, hanem a numerus claususszal, Európa első kirekesztő törvényével kezdődött. Ugyanígy fontosnak tartjuk a felelősök megnevezését és azt, hogy a kiállítás az embermentők tevékenységét ne általános társadalmi attitűdként, hanem számos igaz ember kivételes cselekedetként mutassa be”, írta *Heisler András* megkeresésünkre.

A Mazsihisz elnöke szerint *Schmidt Mária* eddigi munkássága és nyilatkozatai ezeknek az elvárásoknak nem felelnek meg. A Népszavában megjelent hírről nincs hivatalos információjuk. Figyelemmel kísérik a fejleményeket, és ha szükségesnek látják, érdekképviselői munkájukat felelősen és higgadtan elvégzik.

Mint megírtuk, felröppent a hír, hogy Schmidt Mária lehet az igazgatója annak a komplexumnak, amelyben összevonnák a Sorsok házát és a Páva utcai holokauszt emlékközpontot. Az információ *Karsai László* történészről származott, aki elmondta, hogy tudomása szerint még nincs végleges döntés. A közelmúltban Orbán Viktor Izraelbe utazott, többek között ellátogatott a Jad Vasem Intézetbe, és informálisan tárgyalt izraeli történészekkel, mit szólnak Schmidt Mária személyéhez.

Mint ismert, a Jad Vasem szakértői korábban kiszálltak a Sorsok Háza projektből, mert nem értettek egyet Schmidt történelemfelfogásával. Ezért még az sem kizárt, hogy Orbán meggondolja magát, állítja Karsai.

Kibic

Körzeti kitekintő

Debrecen

A közelmúltban rendkívüli esemény történt a zsidó negyedben. Az Egyesült Államok új nagykövete, *David B. Cornstein* villámlátogatást tett nálunk, ami váratlanul ért bennünket. *Papp László* polgármester kísérte el hozzánk a nagykövetet és feleségét az első vidéki útja során, városi sétája közben. *Heller Zsolt* mutatta be a Pásti utcai ortodox zsinagógát, melyet csodálattal néztek a nem mindennapi vendégek. A bét hámidrásba is betekintettek, ahol örömmel hallgatta meg a rövid hitéleti ismertetőt a vallásos diplomata. Emlékeztetőül *Láng Eszter* festőművésznőnek a Pásti utcai zsinagógát ábrázoló alkotását nyújtottuk át neki, melyet örömmel fogadott. A vendégkönyvbe ezt írta rendkívül barátságos vendégünk, természetesen angolul: „Nem felejttem el! Vissza kell térnem!” Reméljük, így is lesz! Umájn!

Az amerikai nagykövet (középen) meglátogatta az ország legnagyobb vidéki hitközségét

Gyászistentiszteletek mártírjainkért

Debrecen

Támmuz hó 10. közösségünk gyásznapja, amikor a holokausztban elpusztított hatezer debreceni hittestvérünkre emlékezünk. Ebből az alkalomból gyűltünk össze a Monostorpályi úti temetőben. Az emelvényen foglaltak helyet a holokauszt-túlélők, *Papp László* polgármester, *Deutsch Péter* rabbi, *Baráth Béla Levente*, a Debreceni Hittudományi Egyetem rektorhelyettese, *Pető Albert*, a Baptista Egyház lelkesze, *Csákvári Sándor*, a Magyar Honvédség munkatársa, *Éliás Viktor* kántor, *Horovitz Tamás*, a hitközség elnöke. A meleg ellenére sokan jelentek meg, a helybeliek mellett elszármazott, sőt még Izraelben élő hittestvéreinket is láthattuk a hőség miatt felállított sátor alatt.

A gyászistentiszteleten felszólalók kiemelték az emlékezés és emlékez-

szünk az emberben, emlékezünk” – tette hozzá a rabbi.

Horovitz Tamás elnök elmondta, szerinte az oktatás és a nevelés területén lehet tenni a legtöbbet a gyűlölet ellen, majd ismertette azt a programot, amelynek keretében iskolai csoportoknak tartanak interaktív előadásokat, látlatvezetést, rendező történelemórát, autentikus környezetben, a megújult zsidó negyedben.

A munkaszolgálatosokra a Magyar Honvédség munkatársa emlékezett, aki szólt a zsidóság első világháborús szerepvállalásáról, majd a második világháborúban munkaszolgálatot teljesítő zsidó katonákról, akik fegyvertelenül is hazájukat szolgálták. Csákvári Sándor ezt követően megemlékezett az apafai munkaszolgálatosok máig is tisztázatlan körülmények között történt lemészárlásáról.

Grósz Zsuzsanna az emléknap méltó bevezéseként értékelte a koncertet, és kifejezte szívből jövő köszönetét, valamint azt a hitét, hogy az elpusztított hatezer debreceni mártír is örömmel hallgatta a Gán Édenben a nemzetközileg is ismert kórust.

Székesfehérvár

Neubart István elnök beszédében arról szólt, jó lenne, ha gyermekeink, unokáink és valamennyi leszármazottunk megismerné, mi történt a felmenőikkel, s levonnák a tanulságot, hogy mit jelent, ha embereket vallásuk, származásuk miatt egy örült eszme nyomán különböztetnek meg. *Ács Tamás*, a BZSH elnöke arra bízta a megjelenteket, hogy hagyományainknak megfelelően meséljék el gyermekeiknek a zsidóság tragikus sorsát. *Horváth Miklósné* az önkormányzat képviseletében kiemelte, hogy minden magyar felelős minden magyarért, a közösségnek mindenki egyenlő jogú tagja. *Darvas István* főrabbi beszédében kijelentette, a megemlékezés hozzásegít bennünket ahhoz, hogy a világban vége legyen az okatlan vérontásnak. Megfogalmazta reményét, hogy az emberek úgy is tudnak eltérő vélemények, hitek mentén együtt élni, hogy ne kívánják a másik halálát. Az ősi gyászimákat *Zucker Immanuel* főkántortól hallhatták a jelenlévők. A megemlékezés méltóságát a Hermann László Művészeti Gimnázium tanárának és diákjainak közreműködése emelte.

Karcag

A zsinagógában *Csillag Barnabás* elnök üdvözlő szavait követően hatan gyertyát gyújtottak a 6 millió mártírra, a 446 karcagi áldozatra emlékezve.

A jelen lévő holokauszt-túlélőket: *Ehrenfeld Sándornét*, *Meisel Zsuzsannát*, *Feig Jánost* és *Feig Tibort* egy-egy szál virággal is köszöntötték.

Az elpusztítottokról *Kiss Henriett*, a Mazsihisz alelnöke, *Kovács Sándor*, térségünk és városunk országgyűlési képviselője és *Dobos László* polgármester is kegyelettel szólt. *Szilágyi Gábor* kántor és *Deutsch László* főrabbi gyászszeretése után a zsinagóga előcsarnokában a közös kádis után a megjelentek gyertyát gyújtottak az áldozatok emlékére.

Daróczi Erzsébet

Hódmezővásárhely

Kétnapos megemlékezést tartottak a városban. A Tuhutum utcai sírkertben *Galgóczi Deutsch Márta* tanárnő elevenítette föl a soá időszakát. Megemlítette, hogy a vásárhelyi mártírok száma a legújabb kutatások szerint 280 fő, köztük 21 gyermek, az elhurcoltak egyharmada.

A zsinagóga kertjében, az Igazak Emléktáblájánál *Erdélyi Miklós* hitközségi elnök méltatta Szent II. János Pál pápa személyiségét, jelentőségét, az antiszemitizmus visszaszorítása érdekében tett nyilatkozatait. Az elnök megemlékezett, hogy Európában ez az egyetlen zsinagóga, amelynek falán emléktábla örökíti meg a katolikus egyházfőnek a zsi-

Karcag. Kegyeletes pillanat: Deutsch László főrabbi, Szilágyi Gábor kántor és Csillag Barnabás elnök fejet hajt a mártírtáblák előtt

dó-keresztény együttélés érdekében tett szolgálatait.

Kis Andrea vásárhelyi alpolgármester felidézte Beretzk Pál polgármester-helyettes humánus magatartását. Koszorút helyeztek még el Almásy Tibor dandártábornok emléktáblájánál, aki munkaszolgálatosokat mentett meg.

A zsinagógában megtartott gyászistentiszteleten részt vett többek között *Márki-Zay Péter* hódmezővásárhelyi, *Szirbik Imre* szentesi polgármester, *Miklós Péter*, az Emlékpont intézményvezetője, a Tornyai János Múzeum igazgatója, *Tóth István* kisebbségi referens, *Kis Andrea* alpolgármester, *Goldmann Tamás*, a Mazsihisz alelnöke, a pécsi zsidó hitközség elnöke. *Márki-Zay Péter* felidézte Martin Niemüller német evangélikus lelkész gondolatait: „Először a szocialistákat vitték el, és én nem szóltam. [...] Végül engem vittek el, de már nem maradt senki, aki szóljon értem.”

Könnyeivel küszködött *Balassa László* túlélő, amikor emlékeiről beszélt. Édesanyjával néhány napos csecsemőként hurcolták el, bevagonírozták őket rokonaival együtt, így került a szegedi téglagyári gyűjtőtáborba. A második transporttal vitték a Bécs melletti elosztótáborba. Wienerneustadtban egy házmaster kisleánya, Ingeborg Winter etette-itatta, játszott vele, megmentette őt. Hat évtized múlva az akkor már idős asszony felkutatta az egykori pici gyermeket, s egy bécsi kávézóban találkoztak is. Az ő segítségével találta meg Balassa László munkaszolgálatosként elhunyt édesapja sírját az ausztriai Welsben.

Darvas István főrabbi emlékbeszédének történelemszemlélete és vallási-erkölcsi kicsengése méltóságteljes volt.

Heindl Péter főkántor énekelt el a Hásém má ádam és a Kél málé ráchámim imákat.

Szigeti János

Kecskemét

A megemlékezést *prof. Dr. Grósz Andor*, a hitközség elnöke, a Holokauszt Dokumentációs Központ és Emlékhely kuratóriumának vezetője nyitotta meg.

Székesfehérvár. Neubart István és Darvas István

Debrecen. Deutsch Péter

tetés kötelességét, felelősségét, hangsúlyozták az oktatás, nevelés fontosságát a gyűlöletkeltő eszmék és gondolatok terjedésének megakadályozásában.

Papp László beszélt a nyitott, befogadó Debrecenről, mely megbecsüli polgárait és tiszteletben tartja halottait is. Példaként említette a Pásti utcai zsinagóga kertjében létrehozott Holokauszt Emlékelyet. Majd megidézte Baltazár Dezső református püspök alakját, akit legendás barátság fűzött Schlesinger Sámuel főrabbihoz. „Bár a mai nap a gyászé, de egyben a reményé is kell hogy legyen. Itt vagyunk, és együtt vagyunk. Tisztelettel és együttérzéssel gondolunk ősünkre, utódainkat pedig arra neveljük, hogy a tiszteletteljes emlékezés, az élet, valamint az egymás iránti szeretet és tisztelet a legnagyobb értékeink közé tartozzanak” – mondta a polgármester.

A Baptista Egyház lelkesze ökömenikus beszédében a hit és az emberi erkölcs megítéléséről beszélt. Felvetette a kérdést, hogy mit tehetünk volna és mit tettünk volna, ha abban a korban élünk, amikor a deportálások zajlottak. *Pető Albert* hangsúlyozta, hogy át kell törni a hallgatás falát, s az emlékezés tiszteletadás legyen, és ne a gyűlölet fel-szítása.

Deutsch Péter beszélt az Európában megjelenő antiszemitizmusról, majd egy auschwitzi lágerlakó naplóján keresztül idézte fel a borzalmas eseményeket. Felfoghatatlan, amit a zsidósággal tett a náci ideológia – mondta. „Az emlékek sebeket tépnek fel és példát mutatnak a ma nemzedékének és a jövő generációjának, hogy többé ilyen soha ne fordulhasson elő... A sok szenvedés és megpróbáltatás után hiszünk a jelenben és a jövőben, hogy szabadon gyakorolhatjuk vallásos zsidó életünket. Hi-

A gyászszeretáson *Éliás Viktor* kántor szívhez szólóan recitálta az ilyenkor szokásos zsoltárokat és a Kél málé ráchámim imát.

Ezután *Horovitz Tamás* egy szál virággal köszöntötte a rendezvényen megjelent holokauszt-túlélőket, bízva a további találkozásokban.

A megemlékezés közös kádismondással ért véget.

Ezt követően *dr. Winkler Mariann* sírköavatására került sor. Elhunyt hittestvérünk életét *Fehér Tamás* méltatta.

*

A délelőtti emlékező program délután folytatódott a Pásti utcai ortodox zsinagógában, ahol az ORZSE Goldmark Kórusa nyújtott felejthetetlen zenei élményt a hallgatóságoknak. A zsúfolásig megtelt templomban *Kreislerné dr. Grósz Zsuzsanna*, a DZSH elnökhelyettese köszöntötte a megjelenteket. Kiemelte, külön öröm, hogy a városunkba szinte hazajáró kórust immár a felújított Pásti utcai zsinagógában hallhatjuk. Majd kezdetét vette a műsor, amelyben elhangzottak a zsidó zenei liturgia legszébb dallamai, ismert és kevésbé ismert változatokban. A program gerincét a kórusalapító *Ádám Emil* számai alkották, aki Debrecenben született és élt a holokauszt idejéig. A nagyszerű tanár, karnagy és komponista ezeket a műveket a cívisvárosban szerezte, és a Kápolnási utcai zsinagóga falai között csendültek fel először. A koncerten *Fekete László* és *Biczó Tamás* főkántorok mellett *Cser Erzsébet* és *Kéval Zsuzsa* énekeltek szót, zongorán közreműködött *Éliás Vera*. A közel 50 éve működő, összeforrott kórus vezetője az alapító lánya, *Ádám Mária*. Az ismert modern izraeli dallamokat a közönség is énekelte. A hálás hallgatóság felállással és szünni nem akaró vastappsal köszöntötte meg a csodálatos előadást.

Köszöntötte *Mák Kornél* alpolgármestert, az egyházak képviselőit, *dr. Feldmájer Pétert*, a Mazsihisz Közép-magyarországi Területi Csoportjának elnökét, *Berman Dávidot*, a szolnoki, *Feldmájer Sándort*, a nagykőrösi, *Turai Jánost*, a váci hitközség elnökét, és két túlélőt, *Zinner Árpádnét* és *Maczelka Ferencnét*.

Raáb Gábor imája után *dr. Róna Tamás PhD* főrabbi beszélt a kecskeméti zsidók elkülönítéséről, gettóba zárásáról és elhurcolásáról. Megemlékezett azokról a kiváló polgárokról, akik oly sokkal járultak hozzá a település fejlődéséhez, és akik igazi lokálpatriótaként éltek le egész életüket, sohasem tudták volna elképzelni, hogy ez a befogadó, kedves város egyszer csak hajlandó lesz arra, hogy zsidó lakosait összegyűjtse és a hóhérok kezére adja.

A megemlékezés a gyászolók közös kádisával ért véget.

Nagykőrös

Több mint száz ártatlan zsidó áldozatról emlékezett meg *dr. Róna Tamás PhD* főrabbi, külön köszöntve a katolikus egyház képviselőjét, *Nagy László* diakónust, majd *dr. Feldmájer Pétert*, a Mazsihisz Közép-magyarországi Területi Csoportjának elnökét, *Feldmájer Sándort*, a nagykőrösi és *Turai Jánost*, a váci hitközség elnökét.

Nógrádi Gergely főkántor imája után a főrabbi beszédében felidézte a helyi zsidóság szörnyű sorsát, a féltelen zsidógyűlöletet.

Külön kitért arra, hogy dacára a soá pusztításának, a zsinagóga még ma is áll, és a rendszeres istentiszteleteken dicsőítik az Örökkévaló nevét.

A megemlékezést a gyászolók közös kádisa zárta.

Cegléd

Dr. Steiner András, a helyi közösség vezetője köszöntötte *dr. Feldmájer Pétert*, a Mazsihisz Közép-magyarországi Területi Csoportjának elnökét, *Berman Dávidot*, a szolnoki, *Feldmájer Sándort*, a nagykőrösi és *Turai Jánost*, a váci hitközség elnökét. Ezután tolmácsolta *Heisler Andrásnak*, a Mazsihisz elnökének szavait, aki megemlékezett elhurcolt ceglédi családtagjairól, és sajnálatát fejezte ki, hogy izraeli útja miatt ebben az évben nem tud személyesen jelen lenni.

A gyászistentiszteletet *Nógrádi Gergely* főkántor imája vezette be, majd *dr. Róna Tamás PhD* főrabbi beszédében megemlékezett, hogy Cegléd nem 1944-ben kezdődtek a gyilkosságok, hanem már jóval korábban pogromot rendeztek a város főterén. Külön köszöntötte a tragikus esemény egyik áldozatának leszármazottját, a jelenleg Franciaországban élő *Pollatschek Imrét*, aki erre az alkalomra érkezett Ceglédre, s akivel a helyi médiák külön interjút készítettek.

A közös kádist ő és a többiek együtt mondták el.

(folytatjuk)

ZSIDÓ VILÁGHÍRADÓ

Dél-afrikai Köztársaság

A South African Jewish Report tájékoztatása szerint johannesburgi irodájában megölték Sergio Kowensky ismert zsidó vállalkozót, a Likud Dél-Afrika szervezet elnökét. Kowensky elkötelezett cionista volt, ezért sokan az Izrael-ellenes szélsőségesek akciójának tekintették a gyilkosságot. Más vélemények az ügyvéd halálát a Johannesburgban megnövekedett merényletek és leszámolások részének tekintik.

A 67 éves Sergio Kowensky Buenos Airesben született, és a Santa Fé tartományban lévő Moisés Ville városkában nevelkedett, amit Kelet-Európából, valamint Oroszországból érkezett zsidók alapítottak. A vállalkozó felesége és három gyermeke gyászolja.

A gyilkosságot megelőzően a Dél-afrikai Zsidó Közösségek Központi Tanácsa közleményben tiltakozott a médiában és a közéletben egyre erősödő antiszemita hangulatkeltés ellen. A közelmúltban a johannesburgi repülőtérén az El Al járáttal érkező és csomagjaikra várakozó utasokat egy ismeretlen személy „gonosz zsidóknak” nevezte. A dél-afrikai metropolisz belvárosában egy falra pedig hatalmas horogkeresztet festettek. Rablógyilkosság áldozata lett a Fokvárostól 31 kilométerre fekvő Stellenbosch közelében a 62 éves, zsidó származású Jeffrey Zettler farmer is.

Az országban mintegy 70-75.000 hittestvérünk él, nagyrészüket Johannesburgban vagy Fokvárosban. Többségük askenázi hagyományokat követ. A közösség kiterjedt vallási, oktatási és kulturális intézményhálózattal rendelkezik.

Görögország

Szalonikiben ismét meggyalázták a holokauszt-emlékművet, már harmadszor az elmúlt hónapok során. A Görögországi Zsidó Hitközségek Központi Tanácsának közleménye a közösség „mélyleges aggodalmát” jelezte a gyalázatos provokáció miatt, és követelte, hogy mielőbb állítsák bíróság elé a város jó hírnevét gyalázatos módon lejárató bűnösöket. A nyilatkozat hangsúlyozza, hogy „az emlékmű felhívja a látogatók figyelmét a szalonikii zsidók tragédiáját okozó barbarizmusra. Figyelmezteti a társadalmat, hogy a tragikus események megismétlődhetnek, ha nem védjük meg a demokráciát és nem erősítjük a humanizmust.”

A hatóságok feltételezése szerint az elkövetők a szomszédos ország nevének Észak-Macedóniára történő változását elutasító, kormányellenes tüntetés résztvevői közül is kikerülhettek.

Mexikó

Az 1325-ben alapított, jelenleg 21 millió lakosú Mexikóváros polgármesterévé a szavazatok 55,5 százalékával Claudia Sheinbaum Pardót választották, aki a második nő, de az első zsidó származású a magas tisztviselésben. Az új főpolgármester energetikai mérnök, tudós és aktív politikus, aki 2000–2005 között, a közelmúltban megválasztott baloldali elnök, López Obrador polgármestersége idején a mexikói főváros környezetvédelmi tanácsnoka volt.

Görögország. Megint meggyalázták az emlékművet

Mexikó. Claudia Sheinbaum Pardo lett a főpolgármester

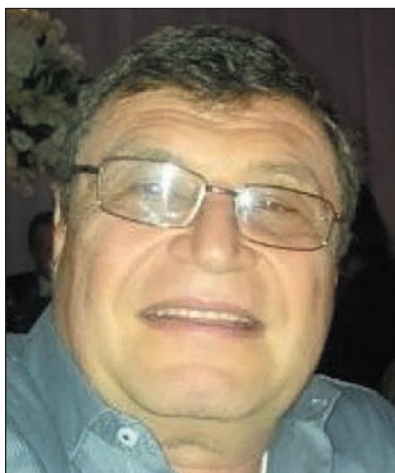
Franciaország. Simone Veil szarkofágját a párizsi Panthéonban helyezték el

Claudia Sheinbaum Pardo a Diario Judio hírportálnak adott nyilatkozatában kijelentette, hogy fő feladatának a modernizációt, a biztonságot, az egészségügyet és az oktatás fejlesztését, valamint a környezet fokozott védelmét tartja. Kiemelten szölt a jogállam megőrzésének a fontosságáról. López Obrador elnök is nyilatkozott a mexikói zsidó hírportálnak, amelyben méltatta a közösség elnökével, Moisés Romanóval ápolott jó kapcsolatát, valamint a zsidók hozzájárulását az ország gazdasági és társadalmi fejlődéséhez.

Franciaország

Ünnepélyes külsőségek között helyezték el a 90 éves korában, tavaly elhunyt Simone Veil egykori auschwitz-birkenauai fogoly, valamint férje hamvait a halhatatlanságot jelentő párizsi Panthéonban.

A náci megszállók 1944-ben, 16 éves korában hurcolták a haláltá-

Dél-afrikai Köztársaság. Gyilkosság áldozata lett Sergio Kowensky

borba a Simone Jacobnak nevezett lányt, de ő – nővérével együtt – a végső megoldást túlélő kevesek közé tartozott. Hazatérése után jogot tanult, és később a politikai élet fontos szereplője lett. 1974-től öt éven át egészségügyi miniszter volt, nevéhez fűződik az abortusz

Botrányos megemlékezés Kielcében

Az előadásokból az derült ki, hogy nem meggyilkolták a deportálásból hazatérő zsidókat a helyiek, hanem segítettek rajtuk.

A közelmúltban Lengyelországban nagy nemzetközi tiltakozást kiváltó törvényt fogadtak el, mely megtiltja, hogy a lengyeleket is felelőssé lehessen tenni a holokausztban történelemért – írja az Arutz7-re hivatkozva a zsidó.com. Bár azóta módosították a szabályozáson, annak hatása meglátszik a tudományos élet szereplőinek hozzáállásán is, melyre a Kielcében rendezett akadémiai tanácskozás ad jellegzetes példát.

A többször is halálosan megfenyegetett lengyel zsidó történész, Jan Grabowski kutatásai szerint a háborús évek alatti lengyel lakosság mintegy

200.000 zsidó haláláért tehető felelőssé. Sokan aktívan segítettek a megszálló német csapatoknak a zsidók kézre kerítésében, mások maguk végezték el a „munkát”, hogy zsidó szomszédaik értéktárgyait megkaparintassák, és tömegesen voltak olyanok, akik passzívan szemléltek a zsidók elhurcolását és meggyilkolását. A háború után számos településen ellenségesen fogadták a hazatérő túlélőket, nem egy helyen gyilkos pogromokat is rendeztek.

Grabowski az új törvény egyik fő kritikusa, mivel az szerinte azt a hamis látszatot kelti, hogy a lengyelek ártatlanok voltak a népiártásban, amelyről kizárólag a náci megszállók tehetnek. A történész azt is kifogásolja, hogy a kutatóintézetek feladták tudományos függetlenségüket, és alávetik magukat a törvény diktálta történelemhamisító szemléletnek.

Július 4-én volt a hírhedt kielcei pogrom 72. évfordulója. A lengyel Nemzeti Emlékezés Intézete idén éppen e napon rendezett konferenciát a városban.

A pogrom 1946-ban, Lengyelország felszabadulása után történt. Kielceből minden zsidót deportáltak a német megszállás alatt, azaz a 80.000 fős város lakosságának egyharmadát. Mindössze ötszázan maradtak életben, közülük kétszázan tértek vissza a városba a haláltáborokból.

A 72 évvel ezelőtti vérengzés kiváltó oka egy vád volt. Elterjedt, hogy a hazatérő zsidók elraboltak egy keresztény fiút. Az összeverődött tömeg a zsidókra rontott. Negyvenkét embert meggyilkoltak, további negyvenet megsebesítettek. A segítségül hívott katonák és rendőrök a csőcselékhez csatlakoztak.

Ez volt a háború utáni Európa legvéresebb pogromja. Ehhez képest az évfordulón tartott konferencia témája nem ez volt, hanem éppen a lengyelek által az üldözött zsidóknak nyújtott segítség méltatása. A pogromot egy előadás említette csupán: „A zsidóknak nyújtott segítség az 1946-os kielcei pogrom során” című.

A lengyelek által elkövetett zsidóellenes atrocitásokról egy szó sem esett. A konferencián semmi sem derült ki a túlélők lemeszárlásáról, senki sem említette meg a helyi lakosság felelősségét. Pusztán annyit lehetett megtudni, hogy valakik megtámadták a zsidókat, akiknek a lengyelek siettek a segítségükre.

A konferenciát mindössze egy héttel azután rendezték, hogy izraeli kérésre a lengyel kormány átfogalmazta a törvényt, és részben elismerték a lengyelek felelősségét is a zsidóüldözésért. Morawiecki lengyel és Netanjahu izraeli miniszterelnök közös nyilatkozatot adott ki, mely külön kiemelte a kutatói szabadság sérthetlenségét.

Dr. Inna Rogatchi kutató szerint a törvény módosítása csak porhintés volt. „Ez a botrányos konferencia is azt bizonyítja, hogy semmi sem változott a kormány hozzáállásában, hiába adtak ki közös lengyel–izraeli nyilatkozatot. A holokauszt alatt megölték a lengyel zsidóság 90%-át, mintegy hárommillió embert. A soá teljes veszteségének 50%-át. Tudjuk, hogy a bűntettek nagy többségét a náciak követték el. De tudjuk azt is, hogy a lengyel lakosság milyen és mekkora szerepet játszott ebben. A tényeket még ez a törvény sem hallgathatja el” – mondta dr. Rogatchi.

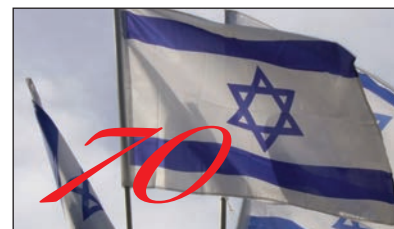
legalizálása. 1979-ben az Európai Parlament első női elnökévé választották.

Végső búcsúztatásakor Emmanuel Macron elnök hangsúlyozta, hogy Franciaország szereti Simone Veilt és tiszteli harcát. „Elkötelezettje volt az európai népek barátságának, harcolt a zsidók és a palesztinok párbeszédéért, mivel a humanizmus nem ismer határokat. Ismerte a 20. száza-

dot és harcolt a megjavításáért. Küzdelme, méltósága és személye iránytűt jelent a zavaros időkben.” Az államfő elmondta, hogy „Simone Veil szarkofágjára a bal karján viselt 78651 szám került, emlékeztetve a Franciaországból deportált 78.500 zsidóra és cigányra, akik most vele együtt beléptek a Panthéonba, és itt fognak élni tovább.”

Kovács

IZRAELI SZÍNES

A Kneszet megszavazta a Zsidó Állam törvényt

A Kneszet elfogadta a vitatott nemzetállami törvényjavaslatot, amely első ízben kvázi alkotmányos alaptörvénybe foglalja, hogy Izrael a „zsidó nép nemzeti otthona”.

A törvényhozók a tervezet második és harmadik olvasatát heves viták után 62 igen, 55 nem és 2 tartózkodás mellett szavazták meg.

Az alkotmányhoz hasonlóan az alaptörvények az izraeli jogrendszer megerősítését szolgálják, és nehezebb őket hatályon kívül helyezni, mint az általános törvényeket.

A nemzetállami törvényjavaslat szerint a zsidó értékek és a demokratikus értékek egyenrangúak. A kritikusok szerint a törvény hátrányos megkülönböztetésben részesíti az izraeli arabokat és más kisebbségi közösségeket.

A plenáris ülésen elfogadott törvény végső változatának fordítása:

Alaptörvény: Izrael mint a zsidó nép nemzetállama

1 – Alapelvek

A. Izrael földje a zsidó nép történelmi hazája, amelyben Izrael Állam létrejött.

B. Izrael Állam a zsidó nép nemzeti otthona, amelyben eleget tesz természetes, kulturális, vallási és történelmi jogának az önrendelkezéshez.

C. A nemzeti önrendelkezési jog gyakorlása Izrael Államban egyedülálló a zsidó nép számára.

2 – Az állam szimbólumai

A. Az állam neve „Izrael”.

B. Az állam zászlaja fehér, két kék csíkkal közel a szélekhez és egy kék Dávid-csillaggal a közepén.

C. Az állami jelkép egy hétágú menóra, mindkét oldalon olajfalevéllel, és alatta az „Izrael” szó.

D. Az állam himnusza a „Hatikva”.

E. Az állami jelképekre vonatkozó adatokat a törvény határozza meg.

3 – Az állam fővárosa

Jeruzsálem, Izrael teljes és egységes fővárosa.

4 – Nyelv

A. Az állam nyelve a héber.

B. Az arab nyelv különleges státuszt élvez. Az arab nyelv használatának szabályozása az állami intézményekben vagy azok által törvényben kerül meghatározásra.

C. Ez a záradék nem sérti az arab nyelv e törvény hatálybalépése előtti státuszát.

5 – A száműzöttek befogadása

Az állam nyitva áll a zsidó bevándorlás és a száműzöttek előtt.

6 – Kapcsolat a zsidó néppel

A. Az állam arra fog törekedni, hogy gondoskodjon a zsidó nép tagjainak biztonságáról, akik zsidóságuk vagy állampolgárságuk miatt bajba vagy fog-ságba kerülnek.

B. Az állam a diaszpórán belül az állam és a zsidó nép közötti kapcsolatok megerősítésére törekszik.

C. Az állam a zsidók kulturális, történelmi és vallási örökségének megóvása érdekében jár el a diaszpórán.

7 – Zsidó telepek

Az állam a zsidó települések fejlődését nemzeti értéknek tekinti, és ösztönözi és promotálni fogja azok létrehozását és konszolidációját.

8 – Hivatalos naptár

A héber naptár az állam hivatalos naptára, mellette a Gergely-naptárt használják hivatalos naptárként. A héber naptár és a Gergely-naptár használatát törvény határozza meg.

9 – Függetlenségi nap és emléknapok

A. Jom háácmáut az állam hivatalos nemzeti ünnepe.

B. Jom házikáron és jom hásoá az állam hivatalos emléknapjai.

10 – Pihenőnapok és sabbát

A szombat és az izraeli ünnepek pihenőnapnak minősülnek. A nem-zsidóknak joguk van megőrizni a pihenőnapokat és az ünnepeket. Ennek részleteit törvény határozza meg.

11 – Megváltoztathatatlanság

Ez az alaptörvény nem módosítható, kivéve, ha a Kneszet-tagok többségével elfogadásra kerül egy másik alaptörvény.

ujkelet.live

Egy nagy erejű földrengés jelenti a legnagyobb fenyegetést

A gázai rakétatámadások és az iráni fenyegetés eltörpülnek azon veszély mellett, amit egy erősebb földrengés jelentene Izrael számára. A szakértők szerint ez bármikor bekövetkezhet, az ország azonban egyáltalán nem áll készen egy ilyen horderejű katasztrófa kezelésére.

Néhány héttel ezelőtt egy gyengébb rengéssorozatot észleltek, az első, a Richter-skála szerinti 2,1 és 4,1 közötti földmozgást később egy 4,5 erősségű rengés követte. Ezek a kisebb földrengések ugyan semmiféle kárt nem okoztak, szakértők azonban arra figyelmeztetnek, hogy Izrael egyáltalán nincs felkészülve egy nagyobb erejű rengésre. Ez pedig ezek, köztük gyerekek életébe is kerülhet.

Ariel Heimann geológus például azt nyilatkozta, hogy szerinte a földrengés jelenti a legnagyobb fenyegetést, amellyel Izraelnek jelenleg szembe kell néznie. Heimann úgy véli, hogy ez mindenképpen nagyobb veszélyt jelent, mint a Gázából átlövöldözött Kasszám-rakéták vagy az iráni fenyegetés.

Bár az egyik ultraortodox parlamenti képviselő szerint a legutóbbi földrengés azért következett be, mert a reform zsidók saját szokásaiknak megfelelő módon akarnak imádkozni a Siratófalnál, sokkal valószínűbb azonban, hogy az ok a földrajzi elhelyezkedésben keresendő. Izrael keleti határa ugyanis a Szír-Jordán árokban fekszik, amely az Észak-Szíriától egészen Mozambikig terjedő Afrikai-árokrendszer vagy más néven a Nagy-hasadékvölgy része.

Ez az árokrendszer az afrikai és ázsiai földkéreglemezek távolodása során jött létre, maga a Szír-Jordán árok pedig az Afrikai-lemez és az Arabiai-lemez határán található. A földrengések jelentős része pont az ilyen lemezek találkozási pontjainál szokott kialakulni. Így nem csoda, hogy a mai Izrael területén korábban már több, a mostaninál sokkal súlyosabb földmozgást is regisztráltak.

Az egyik ilyen ismert rengés, amely 1837-ben történt, romba döntötte Cfát városát és annak környékét, több ezer ember halálát okozva. Azt a rengést a Richter-skála szerinti 6,25 és 6,5 közötti erősségűre tipelik a szakértők, hasonlóan az 1927-es földrengéshez, amely a több száz áldozaton túl Jeruzsálemben okozott komoly károkat. Szakértők most arra figyelmeztetnek, hogy egy hasonló erősségű földrengés a közeljövőben bármikor bekövetkezhet.

Heimann szerint most egy ilyen erősségű rengés több ezer halálos áldozattal járna, és több százezer ember válna hajléktalanná. Házak dőlnének össze, és olyan jelentős lenne az anyagi kár, hogy az évtizedekre visszavetné az országot.

A gyerekek külön is veszélyben vannak, ugyanis egy nemrég készült felmérés szerint 1600 olyan iskolát találtak országszerte, amelyet az összeomlás veszélye fenyeget egy erősebb földrengés esetén. Ezekből az utóbbi három évben csupán 53-at sikerült megerősíteni. Efrájim Leor tömegkatasztrófa-szakértő úgy véli, hogy Izrael egy ilyen katasztrófában egy teljes generációt veszítene el.

Itzik Bar ezredes, a hadsereg civilekért felelős parancsnokságának tisztje úgy becsüli, egy erős rengés Izraelben nagyjából 7000 halottal és 200 ezer hajléktalannal járna. Bar ezredes szerint csak egy közepes, 100-200 halálos áldozattal járó föld-

mozgás nyitná fel az ország vezetésének a szemét, hogy komolyabban foglalkozzon a problémával.

A néhány héttel ezelőtti kisebb rengés 40 további utórezgést okozott a térségben, ami akár azt is jelentheti, hogy bármikor bekövetkezhet egy

Az izraeli katasztrófavédelem földrengésgyakorlata

erős földmozgás. Ennek ellenére az izraeli kormány szinte semmilyen óvintézkedést nem tett az esetleges katasztrófa lehetséges következményeinek enyhítésére.

További probléma, hogy nem készült el több, veszélyes anyagokkal foglalkozó gyár földrengésbiztossá tétele, és eddig a 108 erre kötelezett termelőegységből csak egy mutatott be erre vonatkozó terveket. Az országos figyelmeztetőrendszer egyál-

talán nem működik, az épületek megerősítésére sem igazán fordítottak anyagi forrásokat az illetékes minisztériumok. Egy 2004-es becslés szerint egy 7,5 erősségű földrengés az ország északi részén 16 ezer halálos áldozattal, közel 100 ezer sebesülttel és 10 ezer összeomlott épülettel járna.

Az állami hivatalok ellenőrzését végző szerv jelentései évről évre ugyanolyan súlyos helyzetről tesz-

nek említést. A legfrissebb éppen a közelmúltban látott napvilágot, ebben a kórházak felkészületlenségéről, az épületek megerősítésének elhanyagolásáról és az erre szánt források másra költéséről írnak.

Avigdor Liberman védelmi miniszter mindenesetre bejelentette, hogy záros határidőn belül új, több évre szóló földrengésvédelmi tervet fognak a kormánynak prezentálni.

Ádám Péter / Kibic

Freud titkos gyűűiből nyílt kiállítás Jeruzsálemben

Sigmund Freud osztrák neurológus és pszichiáter titkos ajándékgyűűiből nyílt kiállítás Jeruzsálemben az Izrael Múzeumban – jelentette a The Times of Israel című angol nyelvű izraeli honlapra hivatkozva az MTL.

A gyűűk Freudja című kiállításon első alkalommal mutatnak be olyan gyűűket, melyeket a pszichoanalízis atyja hűségese tanítványainak, olykor pácienseinek ajándékoztak. Freud mintegy húsz alkalommal adott ilyen ajándéktárgyakat szívéhez közel álló embereknek a pszichoanalitikusok titkos társaságához tartozás jelképeként, melyekből hatot egybegyűjtöttek a múzeum szakemberei.

A bécsi orvos elsőként Eva Rosenfeld nevű tanítványának adott át 1912-ben egy ilyen ékszer, ami később Rosenfeld adományaként az Izrael Múzeumba került. Az ajándékkal Freud a hűségét kívánta elismerni, miután úgy érezte, hogy svájci követője, Carl Gustav Jung elárulta, amikor tanításait továbbértelmezve saját iskolát alkotott.

Morag Wilhelm, a múzeum fiatal kurátora figyelt fel a gyűűre, melynek története kutatásra és újabb hasonló tárgyak keresésére ösztökélte. A kiállításra érkezett gyűű New Yorkból, az ottani zsidó múzeumból, Bécsből, az osztrák nemzeti könyvtárból és Londonból, az ottani Freud-múzeumból is.

Freud az ajándékgyűűkbe antik gyűűteményéből származó köveket rakatott, s mindegyikbe belevéselt egy olyan mitológiai szereplőt, mely valamilyen képpel tanításaira, valamint a megajándékozotthoz fűződő kapcsolatára. A múzeum reméli, hogy az időszakos kiállítás felkelti az érdeklődést a különleges tárgyak iránt, és újabb Freud adományozta gyűűk fognak előkerülni a nagyvilágból.

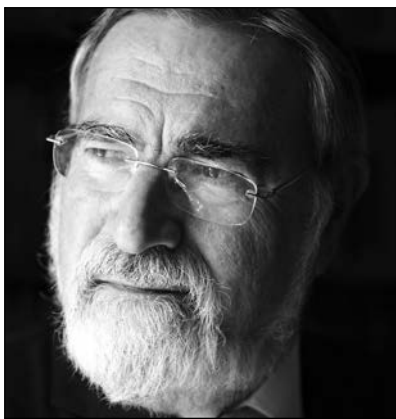

A zsidók közötti párbeszéd hét alapelve

Jonathan Sacks volt brit ortodox főrabbi szerint fontos lenne, hogy a különféle zsidó irányzatok képviselői kicsit jobban odafigyeljenek egymásra. A neves rabbi úgy látja, ez a kulcsa annak, hogy a zsidóság mint egységes nép a jövőben is meg tudjon maradni.

A közelmúltban tartotta meg a zsidóság a támmuz hó 17-i böjnapot, megkezdve ezzel az elpusztított jeruzsálemi szentélyekre emlékező háromhetes gyászidőszakot, amely időszak az év legszomorúbb napjához, tisá böävhoz vezet. *Lord Jonathan Sacks* volt brit ortodox főrabbi ebből az alkalomból fogalmazta meg a zsidók közötti párbeszéd fenntartásának hét alapelvét.

Izrael kétszer szenvedett el vereséget és száműzetést. Az első – a szentély elpusztítása és a babilóniai száműzetés – közvetlen következménye volt annak, hogy Salamon halálát követően a királyság két részre szakadt. A második – a rómaiaktól elszennvedett vereség és a második szen-

Jonathan Sacks rabbi

tély lerombolása – pedig komoly megosztottság és belső viszály eredménye volt – írja a Times of Israel portálon megjelent cikkében Sacks rabbi, aki egyúttal arra is felhívja a figyelmet, hogy a zsidó világban mind a mai napig igen sok a belső konfliktus.

A rabbi szerint amikor egyes zsidóknak, illetve zsidó csoportoknak el-

kerülhetetlen nézeteltérésük támad egymással, akkor ezeket a vitákat a lehető legnagyobb tisztelettel kellene lefolytatni annak érdekében, hogy a zsidóság mint egységes nép a jövőben is meg tudjon maradni. Jonathan Sacks ezért hét alapelvet fogalmazott meg, amelyek alapján a zsidók közötti párbeszédnek zajlania kellene:

1. Folytasd a beszélgetést akkor is, ha nem értesz egyet! Minél többet beszéltek ugyanis egymással, annál valószínűbb, hogy megoldást találtak az együttműködésre.

2. Figyelj jól oda a másikra, hallgasd meg, amit a szemben álló fél mond! A másokra odafigyelésnek nagyon jó és mélyen spirituális hatása van. Ami igazán jó a zsidóságban, hogy a világ legjobb szónokai közé tartozunk, de sajnos egyúttal a világ egyik legrosszabb hallgatósága is vagyunk. Ezen pedig változtatnunk kell, ahogy az egyik legfontosabb parancsolat is mondja: SömA Jiszráél, vagyis Halljad, Izrael!

3. Mindig legyél szerény és alázatos, próbáld megérteni azt az álláspontot is, amellyel nem értesz egyet! Ez volt Hillél módszere is, és továbbra is ez számít a konfliktuskezelés első alapszabályának.

4. Sose keresd a győzelmet a vitában! Soha ne próbáld legyőzni a veled szemben állót! Ha vereséget próbálsz mérni az ellenfeledre, akkor a vitapartnered igyekszik majd megtorolni ezt azzal, hogy ő is le akar győzni téged. Ez pedig oda vezet, hogy ha ma nyersz is, holnap te leszel az, aki vereséget szenved, és a végén mindenki veszíteni fog. Ezért ne gondolkodj győzelemben és vereségekben! Arra gondold, hogy mi a jó a zsidó népnek!

5. Ha megvetést tanúsítasz más zsidók iránt, akkor ők is meg fognak vetni téged. Ha tiszteletet tanúsítasz irántuk, akkor ők is tisztelni fognak. Ha tiszteletet próbálsz adni, tiszteletet kapsz cserébe.

6. Ne feledd, a zsidóság néppé válásának legfontosabb alapja, hogy Kol Jiszráél árévim ze báze, azaz minden zsidó felelős a másikért! Lehet, hogy nem értünk egyet mindenben, de akkor is egy nagy család vagyunk. Ha egy barátoddal nem értesz egyet, akkor lehet, hogy nem lesz többé a barátod, de ha egy családtaggal nem értesz egyet, ő akkor is a családot része marad. Az tart minket össze, hogy egy család vagyunk. Nem kell mindenben egyetérténünk, de törődnünk kell egymással.

7. Isten egy népként választott ki minket. Nem választotta ki csak az igazakat, mindannyiunkat kiválasztott. Mi egy népként állunk Isten színe előtt, és egy népként állunk a világ előtt. A világ nem tesz különbséget, és az antiszemita sem különböztet meg minket. Mi a közös emlékezet, a közös identitás és a megosztott sors szövetségén keresztül egyesülünk, még akkor is, ha különböző módon látjuk a hitünket.

A bölcsek szerint a Tórá azért kaptuk, hogy békét teremtsen a világon. Hogyan tudnánk mi, a zsidó nép vagy Izrael Állam békében élni a világgal, amikor képtelenek vagyunk békében élni saját magunkkal? – teszi fel a kérdést Jonathan Sacks rabbi. Szerinte ezt kellene szem előtt tartania mindazoknak, akiket a jövőben elfogna a kísértés, hogy hátat fordítsanak valamilyen zsidó csoportnak azért, mert azt gondolják, hogy azok megsértették.

Ezzel együtt minden zsidónak némi erőfeszítést kellene tennie, gesztust kellene gyakorolnia annak érdekében, hogy meghallgassák egymást, hogy meg tudjanak bocsátani egymásnak, és hogy egy nagy, változatos családként együtt tudjanak megmaradni. Ez a legfontosabb üzenete a három hétnek, amelynek bánata végigkísért minket a történelem során, és visszahalljuk a mai napig – zárja írását a volt brit ortodox főrabbi.

MOST DERÜLT KI

Anne Frankékat nem engedték be az USA-ba

Elutasították a család 1940-ben beadott vízumkérelmét, ezért maradtak Hollandiában – írja az MTL.

Egy új kutatás szerint a náci haláltáborban 1945-ben elhunyt Anne Frank családja annak idején megpróbált Amerikába menekülni, de nem kapott bevándorlási engedélyt a szigorú bevándorlási politika és a háború kitörése miatt.

„Az európai náci üldözés elől menekülő zsidóknak szigorú bevándorlási eljárásom kellett átesniük. A zsidó menekültek kérelmét csak korlátozottan fogadták be” – derült ki az Anne Frank Ház és az amerikai Holokauszt Emlékmúzeum által közzétett jelentésből.

„Kénytelen vagyok megpróbálkozni az emigrációval, és ahogy látom, az Egyesült Államok az egyetlen ország, ahova mehetnék” – írta Otto Frank 1941-ben egy Amerikában élő barátjának. Frank már 1938-ban arra készült, hogy valamilyen módon elhagyja Hollandiát a családjával. 1941-ben a

barátjának, Nathan Strausnak írt levelében arról számolt be, hogy 1938-ban beadta amerikai vízumkérelmüket Rotterdamban. Azonban azt is megírta, hogy a dokumentumok megsemmisültek 1940 májusában egy bombázásban.

A kutatás szerint a család vízumkérelmét a rotterdami amerikai konzulátus lebombázása miatt újra be kellett nyújtani, de később elutasították. A család azzal is próbálkozott volna, hogy Kubán keresztül jussanak be Amerikába, ez a kísérlet azonban a Pearl Harbor elleni támadás és az atlanti-óceáni hajóforgalom felfüggesztése miatt hiúsult meg.

A jelentés szerint Frankéknak mindenképpen nehéz dolguk lett volna, mivel 1939 után évente több százezren próbálkoztak amerikai emigrációval, és Washington csak évi 30 ezer vízumot adott ki. A vízumok elbírálása pedig éveket vett igénybe, és nagyon sok dokumentumot – köztük születési anyakönyvi kivonatokat, házassági anyakönyvi igazolást, adóigazolásokat, támogató nyilatkozatokat, a személyeket igazoló iratokat – kellett beadni hozzájuk. Az új kutatáshoz éppen ezeket a dokumentumokat gyűjtötték össze.

Otto Frank, felesége és két lányuk 76 éve kényszerült bujkálásra a megszálló nácik elől származásuk miatt Amszterdamban. Anne Frank, aki a család két éves bujkálását naplójában örökölte meg, 1945-ben, a háború vége előtt halt meg egy náci haláltáborban. Egyedül apja élte túl a családból a holokausztot. A kislány naplója 1947-ben jelent meg először. Azóta egyike lett a világ legolvasottabb könyveinek.

FELTALÁLÓINK...

...voltak is, vannak is, lesznek is. Manapság a bűvös, profit-ígérő gyűjtőfogalom reájuk: startuposok.

Bizonyára csak én tudtam meg mostanság, hogy 1815-ben zsidó ember talált fel egyfajta új számológépet. Aki jártasabb a technikai érdekességek történetében, az már akkor tudta ezt, amikor kisiskolás korában a szorzótáblát könyvből, füzetből magolta.

Nos, azt olvastam, hogy bizonyos Jakob Stern vallásos zsidó volt ez a feltaláló, aki 1769-ben született Lublinban. Órásinasként, órasmesterként kezdte. Azt írják róla, hogy arató-és cséplőgépet is alkotott. Az általa kifejlesztett új számológépen tíz évig kísérletezett, dolgozott. A neki tulajdonított masina – a nálam jobban matekozónak bizonyára érthetőbb – tizedes törtek, logaritmusok, négyzetgyökök kezelésére volt jó.

Az akkori uralkodónak, Sándor cárnak is bemutatták az órásból lett „startupost”. Arra nincs adat, hivatkozás, hogy minden oroszok cárijának tetszett-e a technikai újdonság, és netán a kincstári javakból is részeltette volna a feltalálót...

Állandóan itt van az íróasztalomon egy ún. kalkulátor gépecske. Általában csak százalékszámításhoz s a nagy számokkal végzett négy alapművelet valamelyikéhez használom. Ceruzaelemmel működik. Jakob Sterné vajon mivel? És milyen volt a „klaviatúrája”, ahonnan a diák vagy a kereskedő megtudhatta, a tervezett műveletet miként indítsa? Hagyjuk is, technikátörténe-szek majd hozzászólnak, felelnek e kérdésekre.

Még lapzártá előtt böngésztem Stern után. Két hivatkozással okosabb is lehettem. Az egyik a „10.3.2. A mechanikus gépek kora (1450–1840)” című leírásban szerepel: „Abraham Stern (1769–1842) lengyel tudós is készített egy gépet, amely már hat számjegyre végezte el a négy aritmetikai műveletet és a négyzetgyökvonást.”

A vezetőknév, a születés, elhalálozás ideje stimmel. Másutt (Sallai András: A számítástechnika története), azt olvasom, hogy „tulajdonképpen Leibniz gépét fejlesztette tovább Abraham Stern”.

Nem kutatok tovább, szerintem Jakob Stern és Abraham Stern egy és ugyanaz a személy...

Politzer Tamás

A Harmadik Birodalom „tökéletes árja csecsemője”

1935-ben a Joseph Göbbels vezette propagandaminisztérium fotóversenyt hirdetett, amelynek célja a „tökéletes árja csecsemő” felkutatása volt. Egy tréfás kedvű berlini fotós egy zsidó ügyfelének pár hónappal korábban született gyermekéről készült fényképét küldte be a pályázatra, az eredmény azonban minden várakozását felülmulatta.

Hessy Levinsons Taft és a róla készült 1935-ös fénykép egy náci magazin címlapján

A hitleri Németország egyik legfőbb ideológiai alapvetése a fajelmélet volt, miszerint a különféle rasszok hierarchikus viszonyban állnak egymással. Eme alá-fölé rendeltségi viszony legfelsőbb lépcsőfokán az északi skandináv és germán népek álltak, majd ezeket követték a további nyugat-európai és mediterrán népek. A ranglétra alján pedig a szlávokat és a zsidókat találhatjuk, ha beleolvasunk a korabeli értekezésekbe.

A nácik ennek megfelelően elmélyült vitákat folytattak arról, hogy milyen következményekkel jár a „fajok közötti keveredés”, így például a zsidókérdés végső megoldását előirányzó wannseei konferencia jegyzőkönyveiben is olvashatunk arról, hogy „mennyi zsidó vér megengedett” ahhoz, hogy valaki még árjának, tehát a legmagasabb rendű embernek számíson.

A korabeli propaganda pedig nagy hangsúlyt is fektetett arra, hogy ezt az emberi ideáltípust és annak képét népszerűsítse a társadalom körében. Ennek jegyében történt, hogy a Harmadik Birodalom hírhedt propagandaminisztere, Joseph Göbbels 1935-ben fotópályázatot írt ki, amelynek célja a „tökéletes árja csecsemő” felkutatása volt. A versenyt végül egy neves berlini fotós, Hans Ballin felvétele nyert meg. A tágra nyílt szemű kisbaba képe aztán bejárta az egész német sajtót, majd képeslapok, szóróanyagok és különféle propaganda-termékek „alapkellékévé” vált.

A fényképet meglátva azonban a legmeglepettebb – és egyben a legkétségeesebb – kétségtelenül egy berlini zsidó asszony, Pauline Levine volt. A képen ugyanis saját lányát, az 1934. május 17-én született Hessy Levinsonst ismerte fel, akivel nem sokkal korábban járt is Ballin műtermében fényképet készíttetni.

Mint kiderült, a meggyőződéses antifasiszta Ballin szándékosan akarta boldogját járni Göbbels embereivel azáltal, hogy egy zsidó kisgyermek fényképét nevezi a versenyre. A „tréfa” sikere aztán őt magát is meglepte. Az asszony kérésére – aki rettegett attól, hogy fény derül a családra – a fényképész megígérte, hogy titokban tartja a kislány személyazonosságát a hatóságok előtt. A következő években pedig tartotta is magát ígéretéhez, így a zsidó kislány fotója egészen a második világháború végéig és a náci rendszer bukásáig a náci fajelmélet egyik ideálképe maradt.

A zsidóellenes rendelkezések erősödésével a Levinsons család végül 1938-ban elhagyta Németországot, és Lettországon keresztül Párizsban telepedtek le. A háború kitörését és Franciaország vereségét követően bujkálni kényszerültek, és végül az ellenállás segítségével sikerült Kubába menekülniük 1940-ben. 1949-ben aztán a család az Egyesült Államokba költözött, ahol Hessy később feleségül ment egy Earl Taft nevű férfinak. Az egykori „tökéletes árja csecsemő” napjainkban New Yorkban él, ahol a St. John's Egyetem kémia-professzoraként dolgozik.

Múlt-kor

ÁP / Kibic

APRÓ- HIRDETÉS

VEGYES

Üzemorvosi, háziorvosi rendelés
Zuglóban, Vezér u. 156. VITA-
PHARM. Hétfő–szerda 15–16-ig.
Dr. Szigeti Miklós, tel.: 220-0230.

Műfogsorrögzítés miniimplantátumokkal. Bp., Szt. István krt. 4. III. 1. 320-4778. www.drivragdent.hu és www.mini-implantatum.hu

Színes és fekete-fehér nyomtatás, másolás, plakátnyomtatás, névjegykészítés, diplomakötés, könyvnyomtatás a Mammot III. em. 312-es üzletben és a Balogvár u. 1. alatt. Messinger Miklós, +36-20-934-9523, rcontact@t-online.hu

Kastélyok berendezéséhez vásárolok festményeket, **ezüstartárgyakat**, étkészletet, cukordobozt, tálcát stb., Kovács Margittól kerámiákat, herendiporcelánokat, régi álló-, fali-, asztali órákat, bútorokat, márványszobrokat stb. Teljes hagyatékért első vevőként a legmagasabb árat fizetem készpénzzel. Értékbecslés díjtalan. 06-20-280-0151.

Szociális alapítvány keres adománygyűjtői munkakörbe megbízható, intelligens nyugdíjast. Telefon: 06-1-321-3497, esti órákban.

MAGÁNNYOMOZÁS FELSŐFOKON!

KOBA

DETEKTÍVIRODA:

06-70-647-7766,

www.kobadetektiv.hu

ÚJ ÉLET

a Magyarországi Zsidó Hitközségek

Szövetségének lapja

1075 Budapest, Síp u. 12.

Telefon/fax: 322-2829

E-mail: ujelet@bzsh.t-online.hu

Főszerkesztő:

Kardos Péter

Olvasószerkesztő:

Gábor Zsuzsa

Marketing:

Szántó István

Kiadótulajdonos:

Mazsihisz

Előfizetési díjak:

Belföldön: 1 évre 4800 Ft

Külföldre 6800 Ft/év

USA és Izrael: 7500 Ft/év

Az összeg valutában is befizethető az aktuális árfolyamon.

OTP bankszámlaszám:

11707024-22118480

OTP SWIFT kód:

(BIC) OTPVHUB

IBAN:

HU66 1170 7024 2026 2095 0000 0000

Terjeszti a Magyar Posta Rt. Hírlap

Üzletág, előfizethető a kiadónál.

Postacsek: 11707024-22118480

Terjesztéssel kapcsolatos reklamációk

intézése a 06-(1)-767-8262-es számon.

Szedés, tördelés:

WolfPress Nyomdaipari Kft.

Nyomdai munkák:

mondAt Kft., www.mondat.hu

Felélős vezető: Nagy László

ISSN 0133-1353

A mindig újjáéledő zsidó hagyomány nyelvei

Dr. Szécsi József vallásfilozófusnak, a Keresztény–Zsidó Társaság főtítkárának „A héber nyelv revitalizációja” címmel megjelent kötete egy figyelemre méltó és rendkívül jelentős ismeretanyagot felvonultató munka. Szécsi József, az Országos Rabbiképző – Zsidó Egyetem professzora egy Magyarországon hiánypótló könyvvel gazdagította a héber nyelv és kultúra iránt érdeklődőket.

A mű témáját megannyi perspektívából világítja meg, kezdve a történelmi, vallási, filozófiai vonatkozásokat külön-külön tárgyalásától, majd ezek összefüggéseinek kontextusából vizsgálva ezt a nyelvtörténetben egyedülálló jelenséget: a héber nyelv folyamatos megújulásait, újabb és újabb formációit, újjáélesztését.

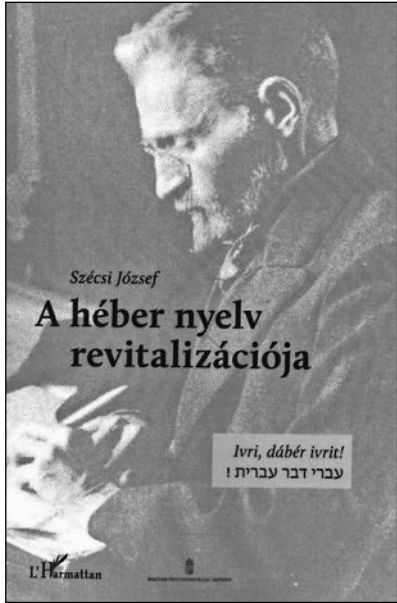
A nagy ívű vállalkozás 160 oldalban fantasztikusan tömör, mégsem felszínes. A bibliafordításoktól a középkoron át végigveszi az arámit, a zsidó diszpóra nyelveit, egészen a modern héberig, kitér a Rási-betűs írásra és a haszkálára is. Szécsi ugyanis a héber nyelvet tág keretben értelmezi. Tulajdonképpen a zsidóság, a judaizmus korokon átívelő nyelveit, lingvisztikai jellemzőit vizsgálja.

A könyv egyik érdeme a sok közül mindenképpen a szerző számos izgalmas kérdése, ami az olvasók számára új szempontokat és a személyes válaszadás igényének serkentését kínálja, ugyanakkor egyfajta struktúra is, előkészület a kérdés tényleges feldolgozásához. A témában többé-kevésbé vagy csöppet sem jártas olvasók, valamint a tájékozottabb közönség mind megszólítva érezheti magát, és éppen ez az egyik ok, ami miatt a kötetet egyedülállónak és egyben nagyszerű munkának tekinthetjük.

A sok tömör és alapos fejezet rövidsége árulkodik arról, amit Szécsi József maga is megvall előszavában, hogy A héber nyelv revitalizációja nem tartalmaz mélyreható nyelvtani bemutatást, grammatikai elemzéseket, bár néhány alkalommal ezeket is tárgyalja. A szerző azt is előrebocsátja, hogy néhány kérdéskört talán a többen aránytalanul részletesebben fejt ki. Ezek között említi az eszperantó létrejöttét, Zamenhof elhivatottságát egy világjobbító céllal teremtett nyelv elterjesztése iránt. Az eszperantót is a judaizmus értékvilágából eredeztethető nyelvnek tartja. Zamenhof szülővárosában a nemzetségek állandó viszálykodás között éltek. Felmerült hát benne a gondolat, hogy talán egy közös nyelv megoldaná a különböző etnikumok közötti békétlenséget. A gondolat, mely hamarosan egyfajta missziótudattá magasztosult benne, az emberiség egyesülésébe vetett hitté vált. Zamenhof nem élte túl az első világháborút, így azt sem láthatta, hogy hamarosan több mint csupán az ellenkezője valósul meg az emberiség egyesülésének.

A zsidó közösségeket a kezdetektől folyamatos katalizmák, népi társaságok sújtották, így rá voltak kényszerülve, hogy kultúrájukat, vallásukat és nyelvüket is mindig újraértelmezzék, újjáélesszék. Sosem tapasztalt borzalmakat éltek át a valamikor virágzó jiddis nyelv beszélői is, akiknek 85%-át a holokausztban gyilkolták meg. Az emberek pusztulásával a nyelvet is elhagyta életereje; dinamikája, amellyel a 20. század korai évtizedeiben rendelkezett, megszűnt. Ezt a folyamatot az is elősegítette, hogy Izraelben a héber nyelv került előtérbe.

Talán az aránytalanul, de semmi esetre sem méltatlanul részletesebben tárgyalt kérdéskörök egyike az arámi nyelv is, mely igen nagy hatást gyakorolt az ókori héber nyelvre. Ez a kölcsönhatás, amint Szécsi elénk tárja, rendkívül dinamikus és élő képet fest a nyelvnek egy olyan korszak

káról, amelyet ha nem ismernénk meg, nem részesülhetnénk ilyen érdeklődés, már-már mozgóképszerű élményben. Szécsi feltárja a nyelv evolúciójának ívét, struktúráját. Az arámi és más nyelvekről is tanulhatunk újat, amelyek történelmi és geopolitikai, szakrális, valamint profán tényezők együttállásából, kölcsönhatásából alakultak ki. A zsidó diaszpóra felvonultatott nyelveinek összefoglaló listája széles betekintést enged az olvasó számára. Jelentőségüket, meghatározó szerepüket az adott korban majd a későbbiekben, hatásukat a tőle megszokott rendkívüli igényességgel tárja elénk.

Szécsi már a könyv elején leszögezi azon álláspontját, hogy a zsidóság mindenkori, hagyományt megőrző mentalitása és létértelmezési alapfogalmi, amelyeket a Tóra hordoz, fokozatosan alakultak és nyerték el le nem zárt, máig élő és formálódó alakjukat. A hagyományos értékekhez való ragaszkodás ugyanis nem egyenlő a statikussal, a merevséggel. A zsidóság szilárd értékrendjét mindig újra tudta élesíteni, rugalmasan tudott a változásokra reagálni. A mű a kezdetektől végigkíséri a héber nyelv fejlődését, ami annak a zsidó vallásnak és kultúrának a megtestesülése, metaforája, amely mindig új életre tud kelni. Ezeket a fogalmakat érdemes tisztázni és olyan pontossággal megfogalmazni, ahogyan azt a szerző teszi.

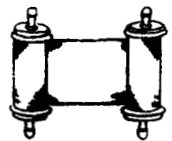
A könyv elfogulatlansága, szelíd és bölcs stílusa reményeim szerint új megvilágításba helyezheti a héber nyelven keresztül (amelytől elválaszthatatlan) a zsidóságot. A kötet elidegeníthetetlen érdeme továbbá az is, hogy nem csupán információt ad át, hanem életszemléletet, lelkesítést is közvetít a tudásanyag közegeként.

A témában való előképzettség, jártasság nem előfeltétele, hogy az olvasó a célközönség részeként tekintsen önmagára. A héber nyelv és a zsidóság életben maradásának, korszakokon átívelő, sokszor hányattott sorsának története nem egy izolált és kívülálló közösségnek és nyelvnek krónikájaként kerül bemutatásra ebben a kötetben. A könyv rámutat arra is, hogy a zsidók mindig érintkeztek a keresztényekkel, a muzulmánokkal, és letűnt korok vallásainak és kultúráinak világával is. Szécsi József bemutatja azt a hidat, amely közös érintkezéseinkből épül, és amelyre itt és most felfűzi mondanivalóját.

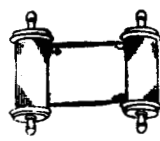
Gondolataimat és benyomásaimat összegezve azt kell mondanom, hogy egy ilyen munkát üdvözölni nagy kiváltság. Izgatottan várom a szerző által előkészületként aposztrofált kötet még egy ennél is átfogóbb feldolgozását.

(Szécsi József: *A héber nyelv revitalizációja*. Budapest, 2018, *L'Harmattan* – Magyar Nyelvstratégiai Intézet.)

Háberman Zoltán
ORZSE egyetemi docens

IMAI DÓK

Templomok	Péntek este Aug. 3.	Szombat reggel Aug. 4.	Péntek este Aug. 10.	Szombat reggel Aug. 11.
Dohány	18.00	9.30	18.00	9.30
Frankel L. út 49.	18.30	10.00	18.30	10.00
Hegedűs Gy. u. 3.	18.30	9.30	18.30	9.30
Thököly út 83.	18.30	9.00	18.30	9.00
Hunyadi tér 3.	19.00	9.00	19.00	9.00
Bethlen tér 2.	19.15	9.30	19.15	9.30
Nagyfuvaros u. 4.	19.00	8.00	19.00	8.00
Scheiber S. u. 2.	18.00	9.00	18.00	9.00
Kazinczy u. 27.	20.00	8.00	19.50	8.00
Alma u. 2.	18.00	9.00	18.00	9.00
Kórház (Amerikai u. 53.)	17.30	7.30	17.30	7.30
Páva u. 39.	19.00	9.30	19.00	9.30
Dózsa Gy. út 55.	18.00	9.00	18.00	9.00
Berzeviczy u. 8.	18.00	9.00	18.00	9.00
Károli G. tér 5.	18.30	9.00	18.30	9.00
Visegrádi u. 3.		9.00		9.00
Desseffy u. 23.	20.25	9.00	20.25	9.00
Teleki tér 22. (szetárd)		9.30		9.30
Pesterzsébet (Zamárdi u. 7.)	18.00		18.00	
Vidéken				
Vác (Eötvös u. 3.)	18.00		18.00	
Kecskemét (Nagykőrösi út 5.)	18.00		18.00	
Székesfehérvár (Várkörút 19.)	18.10		18.10	
Győr (Kossuth L. u. 5.)	18.00		18.00	
Szeged (Gutenberg u. 20.)	18.00	9.00	18.00	9.00
Debrecen (Pásti u. 4.)	19.00	8.00	19.00	8.00
Nyíregyháza (Mártírok tere 6.)	19.50	8.00	19.40	8.00
Miskolc (Kazinczy u. 7.)	18.00	8.00	18.00	8.00
Pécs (Füred u. 1.)	18.30	8.30	18.30	8.30
Kiskunhalas (Petőfi u. 1.)	18.00		18.00	
Szombathely	18.00		18.00	
Kaposvár (Berzsenyi u. 14.)	18.00		18.00	
Hódmezővásárhely (Szt. István tér 2.)	18.00		18.00	
Siófok (Széchenyi út 4.)	19.00		19.00	

A zuglói körzet pénteki (18.00) és szombati (9.30) istentiszteleteit továbbra is a Scheiber-iskolában tartja (XIV. ker., Laky Adolf utca).

NAPTÁR

Augusztus 3. péntek

Augusztus 4. szombat

Áv 22.

Áv 23.

Gyertyagyújtás: 7.57

Szombat kimenetele: 9.08

Újholdhirdetés

Augusztus 10. péntek

Augusztus 11-12. szombat-vasárnap

Áv 29.

Áv 30.-Elul 1.

Gyertyagyújtás: 7.46

Szombat kimenetele: 8.55

ÚJHOLD

Olvasói levelek

Utolsó találkozás Pásztor Lacival

A szegedi michán találkoztunk először, 1945-ben. Mosolygó arccal köszöntöttél engem, a 12 éves pesti „menekültet”, aki az ottani zsidó menzán konyhalányként működött pár hétig, hogy azután bekerüljön az ottani zsidó közösségbe, és megismerje a cionizmus létét, és főleg a célját.

Következő találkozásunk a budapesti, Városmajor utcai michán esett meg, ahová már gimnazistaként jártunk el a barátnőmmel péntek esténként, hogy mélyebben is magunkba szívjuk zsidó öntudatunkat, valamint azzal együtt kialakítsuk a bachur-bachura kapcsolatainkat. Úgy vélem, később az Ádám Emil vezette kórusban is együtt énekeltük a Zeneakadémián Verdi Nabuccojából a babiloni rab zsidók karát: „...szárnyat öltös most szívem gondolatja / és repülj az imádott hazámba” – hangzott búsongó énekünk.

Egy nyári táborozásunkra is emlékszem, amikor mi, lányok a patak hús vizében dalolva szappanoztuk meztelen testünket, míg néhány fiú a fák mögött kuncogva leskelődött. Nem hiszem, hogy köztük voltál, szemérmességed nem engedte meg.

A Vörösmarty közélben jártam úgy két-három év múlva, amikor egy emeleti ablakból valaki leköszönt, megállított, lerohant, és átölelve meleg puszit nyomott az arcomra. Pár szó után be is fejeződött találkozásunk, de előbb még bocsánatot kértél, hogy a találkozás hevében meg mertél „csókolni”.

Ennyi. A cionizmus felszámolásával Te is eltűntél szemeim elől, híradet-hamvadát sem hallottam évtizedeken át.

Az Új Élet július 1-i száma most került a kezembe. Halálhíred címről a fényképre esett tekintetem, és hihetetlen, de azonnal felismertelek: az a szelíd arckifejezés, amely sosem tűnt el arcodról, most is dominál Rajtad. Azonnal tudtam, hogy kiről van szó, és azzal együtt felbukkantak a Veled kapcsolatos emlékeim. Ugyanakkor életutadról is tudomásul szerezhettem, és mosolyogva bólogattam, hogy egész életemben hű maradtál önmagadhoz.

Nehéz szívvel veszek tőled búcsút utolsó találkozásunk alkalmából.

Ahogy felmenőimtől szoktam hallani annak idején: Legyen Neked könnyű a föld!

Lajla, Olaszország

Örömhír

Rendszerint az újság budapesti hírekkel van megtelve, hiszen Magyarország megmaradt zsidósága nagyjából ott tartózkodik. A július elsejei szám beszámol a Goldmark Kórus látogatásáról Zalaegerszegen és Debrecenben.

Mindkét város nagyon a szívemhez van kötve.

Zalaegerszegen élt a nagynénim, Bühler Margit a férjével, Albert báccsival, és még vagy 40 más személy a Bühlerek közül. Ennek a családnak a tagjai nagyrészt földművesek voltak, szőlőt termeltek, birtokukon éltek. Kétszer volt szerencsém ott nyaralni: hat- és nyolcévesen. Kilencéves koromban a náci deportálták a vidéki zsidókat. A negyven személyből csak unokatestvérem, Emil maradt életben. Emilt elvitték munkaszolgálatba, és talán ez az, ami megmentette életét. Október 15. után szabadságon volt pár napot, és „elfelejtett” visszamenni a táborba. Emil itt halt meg, Ausztriában, pár évvel ezelőtt. Felesége, Vera még mindig él.

A Debrecen szó szintén kilencéves koromból maradt meg. A Fő utcában születtem a születési bizonyítvány értelmében, és a nevem Singer Iván helyett Tóth Iván lett. Még emlékszem, amikor be kellett magolnom: Tóth Iván, született Debrecen, apja neve Tóth István, római katolikus. Aki aláírta ezt a születési bizonyítványt, megmentette az életemet.

Szóval ilyen volt a gyermekkorom.

1949-ben átúsztuk az Ipoly folyót, és Pozsonyból folytattuk utunkat az akkor egyéves Izraelbe.

De hát mégis lehetőségem volt mindkét városba, Zalaegerszegre és Debrecenbe is ellátogatni felnőttként.

És jelenleg örömmel olvastam, hogy mindkét városban vannak még zsidók.

Sálom uvráchá,

Arje Singer, Sydney

Együtt emlékezett a mártír fradistára a Mazsihisz és az FTC

A Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetsége (Mazsihisz) és a Ferencvárosi Torna Club (FTC) közös megemlékezést tartott Tóth „Potya” Istvánról (1891–1945), az FTC legendás játékosáról és edzőjéről, aki a vészkorszakban több száz zsidót mentett meg, üldözöttek sokaságát bújtatta. Maga Tóth „Potya” István azonban nem élte túl a világháborút: 1944 végén elfogták, felelősségre vonták az üldözöttek megmentése miatt, és 1945 januárjában a nyilasok kivégezték.

A megemlékezést a Ferencváros–Maccabi Tel-Aviv-mérkőzés előtt rendezték meg a Groupama Arénában lévő, 1985-ben alapított és három éve hivatalos állami múzeumi rangra emelt Fradi Múzeumban. Az eseményen részt vett Heisler András, a Mazsihisz elnöke, Kubatov Gábor, a Ferencvárosi TC elnöke, Ben Mansford, a Maccabi Tel-Aviv vezetője, Igor Ujhazi, a Zsidó Világkongresszus (WJC) antiszemitizmus elleni munkacsoportjának koordinátora, valamint Tóth István, a legendás mártír sportember unokája.

Heisler András a beszéde végén A MI HŐSÜNK TÓTH „POTYA” ISTVÁN feliratú és a sportember arcképével ellátott pólót adott át az unokának. Az EL-selejtezőre kifutó labdarúgókat kísérő gyermekek ugyanilyen pólóban emlékeztek az edzőre és embermentőre.

A megjelentekhez szólt Tobak Csaba, a Fradi Múzeum igazgatója is, aki azt mondta: nagyon fontos, hogy a mai fiatalok ne csak a csapat aktuális sztárjait ismerjék, de az olyan példamutató erkölcsiséggel rendelkező egykori fradistákat is, mint Tóth „Potya” István volt. Örömet fejezte ki, hogy a megemlékezésre készülve előkerültek a nagy edző 1925–30 között vezetett naplói, amelyekből egy modern felfogású, sportszakmailag rendkívül felkészült és tudatos szakember képe bontakozik ki.

Az edző unokája, Tóth István az egybegyűlteknél elmondta: nem ismerhette személyesen a nagyapját, s habár a családban sokat meséltek róla, számára egy élet kellett ahhoz, hogy megértse, ki is volt ő. Hozzá-

Életük nagy pillanata. Néhány perc múlva „ők vezetik ki” a focistákat

tette: a nagyapja személye mintaként szolgálhat azok számára, akik hasonló eredményeket szeretnének elérni a maguk területén.

Igor Ujhazi, a WJC antiszemitizmus elleni munkacsoportjának koordinátora többek között kiemelte: az antiszemitizmus, a kirekesztés veszélyes a sportban és a társadalomban, és a mi közös felelősségünk, szurkolóké és csapatoké, hogy megálljt parancsoljunk az erősödésének.

A rendezvényen Tóth „Potya” István edzői és emberi erényeit Andreides Gábor történész méltatta, és levetítettek egy rövidfilmet is, amely a legendás sportember pályafutását összegzi. Az alkotás megtekinthető az FTC honlapján.

A mostani megemlékezés része a Zsidó Világkongresszus és az angol Chelsea labdarúgóklub nemrég meghirdetett kirekesztésellenes kezdeményezésének.

K. Zs. / Mazsihisz / Új Élet

A zsidó média is építi a hidakat. Deák Andrea és Kardos Péter

Fotók: Szentgyörgyi Ákos

Tóth „Potya” István emlékezete

Lapunk a teljesség igénye nélkül a kivételes tehetségű labdarúgót, edzőt, embert igyekszik bemutatni. Azt a sportolót (1912-től 26-ig volt az FTC játékos), akit tudása alapján

biztos hely illetne meg egy képzeletbeli „minden idők legjobb ferencvárosi tizenegyében”.

Tóth „Potya” István nevéhez már edzőként sok módszertani újítás fűződik, mint például a bemelegítés, a téli alapozás, s az országban először ő vezetett edzésnaplót. Ennek köszönhetően feltárulhatott a magyar labdarúgás híres aranykora. Ezt az időszakot azóta hét, tudományos, sporttörténeti szempontból jelentős könyv, közte négy enciklopédia dolgozta fel.

Ez a kézzel írt „trainingnapló” a Fradi Múzeum gyűjteményét gazdagítja. Edzésterv, életrajzi adatok, statisztikák, ötletek is olvashatók benne, és játékosai olykor kritikus jellemzése. Saját magát sem kímélve, ezt írta: „Tóth István nagy technikájú, a csatársor minden posztján használható. Gyorsasága és rugalmassága mérsékelt.” (168 cm-es, 78 kg-os „óriás” volt.) „Potya” nem csupán kitűnő sportoló, csodálatos ember is volt. Élete szinte regénybe illő, sok elfelejtett, tévesen ismert vagy a köztudatba be sem került történetek sorával. Szellemi-tárgyi hagyatéka is példaértékű. Számos relikvia található a Fradi Múzeumban (a Groupama Aréna területén), valamint az utónevét viselő unokája birtokában is.

Az FTC Népligeti Sporttelep edzőpályáit a csapat egy-egy legendás futballistájáról nevezték el, a Vajda Péter utcát róla. Dombormű is őrzi emlékét.

A második világháború alatt, 1944-ben társaival több száz zsidót mentett meg a biztos haláltól. Lebukott, mint a Dallam ellenállási csoport tagja. 1945-ben a nyilasok kivégezték.

gj

Hajrá!

ÖNINTERJÚ

– Mivel egyidősek vagyunk, megkérdezem rabbi urat, gondolta volna-e valaha, hogy a Mazsihisz és a Fradi közösen rendez valamit a Fradi-pályán?

– Ha ezt az elmúlt évtizedekben bárki megjósolja, pszichiáterhez küldöm!

– Hát azt, amit a rabbi úrral „tettek”?

– Mármost hogy köszöntöttek mint a Rabbistület doyenjét és mint ősfradistát?

– Na ez nem semmi! Rabbi is, zsidó is, és még ősfradista is?

– Ez kicsit túlzás!

– Mármost hogy rabbi és zsidó?

– Nem, hogy ősfradista vagyok! Tudniillik az ötvenes években majd szó szerint együtt éltem a Kinizsivel, az akkori „Fradival”, amelyet büntetésből szétszedtek, játékosait elvitték a korhoz hű csapatokhoz. S meccsükre jární politikai kiállítás volt. Nem véletlenül volt 20–30 ezer ember jelen, s csak az edzéseiken voltunk annyian, mint most egy meccsen!

– És milyen volt a mostani mérkőzés?

– Az első féldíj csalódás és unalom, a második már nem volt unalom!

– Miben csalódott rabbi úr?

– A Maccabiban! Ők mégiscsak egy nemzetközi hírv, jegyzett csapat. Ehhez képest nem sokat mutattak!

– Kellemes csalódás?

– Nem volt zsidózás!

– És kinek drukolt rabbi úr?

– Na ez az első eset, hogy nem válaszolok magamnak!

Kardos Péter

SPÁNN GÁBOR

Ögyes!

Mint az közismert, nemrégiben miniszterelnökünk, viszonzva Netanjahu budapesti látogatását, hivatalos úton Izraelben járt. Az eseményről készült sajtófotókon időnként feltűnik az EMIH vezető rabbija is, látszik, amint kezét fog Orbán Viktorral. És arról is kép készült, amint aggódva szurkol neki a Siratófalnál, hogy sikerüljön országunk 1. sz. polgárának kvitlijét a falon lévő résbe helyezni.

Azon, hogy Izraelben feltűnt egy budapesti főrabbi, nincs semmi csodálónivaló. A sok zsidó között elment egy kaftános pesti is. A dolog csupán azért érdemel szót, mert mind a nemzetközi sajtóban, mind egyes magyar területeken, de leginkább a pletykálgatni imádó magyar zsidók körében elterjedt egy fake news, mégpedig az, hogy a képen látható vezető rabbi a magyar delegáció tagjaként volt jelen, mintegy a magyar zsidóságot képviselve (a gyengébbek kedvéért: mind a 200 EMIH-tagot). Rosszhiszeműek még azt is hozzátették, hogy ez azért történt meg, mert Heisler András Mazsihisz-elnök Netanjahu budapesti látogatásakor elmondott beszéde miatt „bűntiben van” a Síp utca.

Mindebből egy szó sem igaz. Egyrészt mert Orbán Viktor nem bosszúálló, másrészt pedig Heisler nem bíráló, hanem figyelemfelkeltő beszédet mondott, és különben is, szavait miniszterelnökünk azóta elfelejtette.

Magam is vágyom Izraelbe, régóta tervezzük, hogy feleségemmel és fiammal együtt turistaként kimegyünk. A látottak alapján elképzeltem, hogy véletlenül egy időben velünk ott tartózkodik miniszterelnökünk is. Én – követve a turistaúton járt vezető rabbi példáját – keresem az alkalmat, hogy kezét fogjak Orbán Viktorral és Netanjahuval. Biztos vagyok benne, hogy még 100 méterre sem lehetnék tőle, amikor biztonsági emberei úgy vágnának kipán, hogy ártrepülve a Kneszet fölé, a gázai övezetben landolnék. Igaz, hogy nekem csupán nyugdíjas cipész barátom él Izraelben, akinek protekcióját felhasználva odáig jutottam, hogy a közeli zsinagógában péntek este jutányosan kaptam kölcsön egy német nyelvű imakönyvet, mert héberül nem tudok, a vezető rabbi viszont olyan halachikus főnökökhöz van bekötve, akik kijártak neki meghívót miniszterelnökünk néhány eseményére. Na, ezt adta el itthon a sajtó és a hiszékenység segítségével úgy, mintha ő a delegáció tagja lett volna. Erre mondta volna a két világháború között szatócsholtot nyitott Kohn bácsi: Ögyes!

Tíz éve feleségemmel hagyományosan összegyűjtünk annyi pénzt, hogy egy hetet a török rivierán tölthessünk, mindig ugyanabban a szállodában. A miniszterelnöki látogatásról szóló tudósításokat látva, idén azt mondtam életem párjának: Asszony! Én legközelebb csupán annak az utazási irodának a csomagját veszem meg, amelyik úgy hirdeti az utat, hogy nemcsak all inclusive ellátás van benne, hanem egyszer fotósok gyűrűjében juttathatók Erdogan elnökkel is...

...és ideje van a nevelésnek

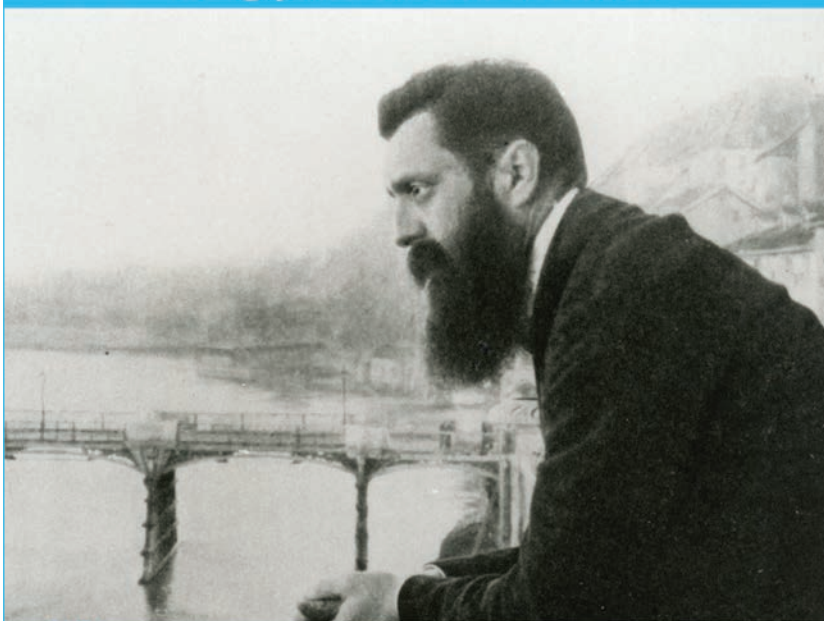
A tanító néni azt a feladatot adja a gyerekeknek, hogy soroljanak fel híres embereket. A nebulók egymás után jelentkeznek:

– Heltai Jenő, Radnóti Miklós, Molnár Ferenc, Rejtő Jenő (P. Howard), Nagy Endre, Nóti Károly, Tabi László, Vadnai László, Herczeg Jenő és Komlós Vilmos, Salamon Béla, Rózsahégyi Kálmán, Kabos Gyula, Kabos László, Királyhegyi Pál, Kellér Dezső, Kálmán Imre, Korda Sándor (Sir Alexander Korda), Latabár Kálmán, Székely

Mihály, Karinthy Frigyes, Szép Ernő, Bródy Sándor, Hunyadi Sándor, Alfonz (Markos József), Márai Sándor, Kertész Imre, Neumann János (John von Neumann), Szilárd Leó, Teller Ede, Jézus Krisztus, Modigliani, Thomas Mann, Heine, Jascha Heifetz, Mendelssohn, Verne Gyula, Albert Einstein...

Egyszer csak Mórcka jelentkezik: – Tessék mondani, lehet nem zsidót is említeni?

Herzl Tivadar örököül hagyta nekünk....

Biztosítani akarjuk a zsidó nép és Izrael Állam létének folytonosságát.

Az Ön öröksége is hozzájárulhat e célhoz.

Keren Hayesod - United Israel Appeal, a szervezet, amely Izrael részére gyűjt adományt.

Tőlünk megtudhatja hogyan
E-mail: legacy@kh-uaia.org.il
Telefax: +972-4-6263636
Mobil: +36-30-7154136

